

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Kendini Yetersiz
Hissetme ve Öz-Duyarlık Eksikliğindeki Yordayıcı Rolü**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Adasu AYGÜL

Lefkoşa

Haziran, 2023

ADASU - AYGÜL

**Algılanan Ebeveyn
Tutumlarının Kendini Yetersiz
Hissetme ve Öz-Duyarlık
Eksikliğindeki Yordayıcı Rolü**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

2023

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Kendini Yetersiz Hissetme ve
Öz-Duyarlık Eksikliğindeki Yordayıcı Rolü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

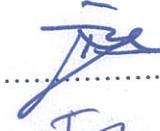
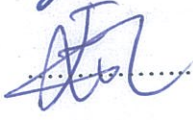

Adasu AYGÜL

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Ezgi ULU

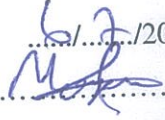
Lefkoşa
Haziran, 2023

Onay

Adasu Aygöl tarafından hazırlanan “ Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Kendini Yetersiz Hissetme ve Öz-Duyarlık Eksikliğindeki Yordayıcı Rolü ” başlıklı tez, kapsam ve nitelik açısından kalite standartlarına uygunluğu ile ilgili Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak 15/06/2023 tarihinde kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	Adı – Soyadı	İmza
Jüri Başkanı:	Dr. Bingöl SUBAŞI	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr: Ece MÜEZZİN	
Danışman:	Doç. Dr. Ezgi Ulu	

Anabilim Dalı Başkanı Onayı

...../...../2023

Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ
Anabilim Dalı Başkanı

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

...../...../2023
Prof. Dr. Kemal Hüsnü Can Başer
Enstitü Müdürü

Etik İkelere Uygunluk Beyanı

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Adasu AYGÜL

15/06/2023

İTHAF

Babam,annem ve ablama, çocuğunuz olmaktan herkes gurur duyardı...

Teşekkür

Yapmış olduğum bu çalışmada her türlü bilgi ve tecrübeleriyle banayol gösteren tez danışmanım kıymetli Doç. Dr. Ezgi ULU hocama yapmış olduğum katkıları için sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Yüksek lisans eğitimim süresince kendilerinden çok şey öğrendiğim bilgi ve birikimlerini derslerde ve ders aralarında bizimle paylaşan Yakın Doğu Üniversitesi akademik kadrosuna çok teşekkür ederim. Hayatımın her aşamasında olduğu gibi, tez çalışmam dönemimde de bana verdikleri sonsuz destek, şefkat ve sevgileri için başta annem Dursiye AYGÜL, babam Mahmut AYGÜL, ablam Tutku AYGÜL, Psikolog Özge Ece Çiftci, Psikolog Öykü ARIBAŞ, Uzman Klinik Psikolog İrem AKKAN, Psikolog Beyza KUKUŞ ve Baran Özgenç ASLAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Adasu AYGÜL

Özet

Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Kendini Yetersiz Hissetme ve Öz-Duyarlık Eksikliğindeki Yordayıcı Rolü

Adasu AYGÜL

Yüksek Lisans Klinik Psikoloji Anabilim Dalı

Haziran 2023, 85 sayfa

Anne ve baba çocuğun iletişime geçtiği ilk kişilerdir. Çocuk, ebeveynlerinin sergilemiş olduğu tutumlara göre kişiliğini ve gelecek yaşantısını şekillendirir. Bu kapsamda yapılan çalışmanın amacı Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Kendini Yetersiz Hissetme ve Öz-Duyarlık Eksikliğindeki Yordayıcı Rolünün incelenmesidir. Araştırmanın evrenini Türkiye’de yaşayan 18 yaşına kadar ebeveynleri tarafından büyütülmüş bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın yöntemi olarak ilişkişisel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemi ise amaçlı örnekleme yöntemi ile ebeveynleri tarafından 18 yaşına kadar büyütülen, 18 yaş ve üstü 386 bireyden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplamak için Sosyo-Demografik Bilgi Formu, Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği ve Öz-Duyarlık Ölçeği kullanılmıştır. Bu araştırmada, anne-baba eğitim durumlarını ebeveyn tutumları ile ilişkisi olduğu bulunmuştur. Ebeveyn tutumları alt ölçeklerinden duygusal sıcaklık anne ve duygusal sıcaklık babaya baktığımız zaman sosyoekonomik düzeyleri düşük olan ebeveynlerin gelirleri orta ve yüksek olanlara göre duygusal sıcaklık puanları anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır. Son olarak reddencilik-anne, aşırı koruyuculuk-anne ve aşırı koruyuculuk-baba yetersizlik duygusunu anlamlı düzeyde yordadığını göstermektedir. Buna göre ebeveynlerin çocuğa karşı olan tutumları çocuğun yetersizlik duygusu hissetmesini etkilediği saptanmıştır. Bu bağlamda ebeveynlere, ebeveyn tutumlarını anlatan seminerlerin verilmesi, ebeveynlerin çocuklara olan tutumlarını pozitif yönde değiştirebileceği için çocuğun daha az yetersizlik hissi yaşamasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: algılanan ebeveyn tutumları, öz-duyarlık, yetersiz hissetme

Abstract**The Predictor Role of Perceived Parent Behavior on Inferiority Feeling and Self-Compassion****Adasu AYGÜL****Msc, Department of Clinical Psychology****June 2023, 85 pages**

Mother and father are the first ever communication source for a child. The children forms personality and shapes their future under the influence of parents' behavior. In that regard, this study investigates The Predictor Role of Percieved Parent Behavior on Inferiority Feeling and Self-Compassion. Research universe consists of individuals who were brought up until 18 years old by their parents in Turkey. The relational method was used as the research method. The sample of the study consists of 386 individuals aged 18 and older who were raised by their parents until the age of 18. Using the purposive sampling method. For data collection, socio-demographic information survey, Perceived Parenting Behavior Scale, Inferiority Feeling scale and Self-Compassion scale were used. In this study, it has been found that the educational status of parents has a relationship with parental attitudes. When we looked at the emotional temperature mother and emotional temperature father from the parental attitudes subscales, the emotional temperature scores of parents with low socioeconomic levels were significantly higher compared to those with medium and high incomes. Finally, overprotecting mother and overprotecting father predicts inferiority feeling significantly, which means parents' behavior is related with children developing inferiority feeling. That is why, parents should be given a seminar on how impactful their behavior on their children which might change their parenting behavior in a positive way, will help kids suffer less from Inferiority Feeling.

Keywords: Perceived Parenting Behavior, Inferiority Feeling, Self-Compassion

İçindekiler

Onay	I
Etik İlkeler Uyumluk Beyanı	II
İthaf	III
Teşekkür	IV
Özet	V
İçindekiler	VII
Tablolar Listesi	X
Kısaltmalar	XI

BÖLÜM I

Giriş.....	1
Problem Durumu	2
Araştırmanın Amacı	3
Alt Amaçlar.....	3
Araştırmanın Önemi	4
Sınırlılıklar.....	4
Tanımlar	5

BÖLÜM II

Kavramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	6
Algılanan Ebeveynlik Tutumları	6
Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Kavramsal Temelleri	8
Demokratik Ebeveyn Tutumu.....	8
Otoriter Ebeveyn Tutumu	8
Aşırı Koruyucu / Müdahaleci Ebeveyn Tutumu.....	9

İzin Verici Ebeveyn Tutumu.....	10
Ebeveyn Tutumlarını Etkileyen Faktörler	10
Öz-Duyarlık.....	12
Öz-Duyarlığın Kavramsal Temelleri.....	13
Öz-Sevecenlik.....	13
Paylaşımların Bilincinde Olma.....	13
Bilinçli Farkındalık.....	14
Yetersizlik Duygusu	14
Yetersizlik Duygusunun Kavramsal Temelleri	16
Cesaretin Kırılması	16
Kendi Değerini Yadsıma	16
Değersiz Üstünlük Çabası.....	17
İlgili Araştırmalar	17
Ebeveyn Tutumları Öz–Duyarlık ile ilgili araştırmalar.....	17
Kendini Yetersiz Hissetme ve Ebeveyn Tutumu ile ilgili Araştırmalar	18
Kendini Yetersiz Hissetme ve Öz-Duyarlık ile İlgili Araştırmalar	19

BÖLÜM III

Yöntem.....	20
Araştırma modeli.....	20
Evren ve Örneklem.....	20
Veri Toplama Araçları.....	21
Sosyo-Demografik Bilgi Formu	21
Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği	22
Yetersizlik Duygusu Ölçeği.....	22
Öz-Duyarlık Ölçeği.....	22
Veri Toplama Süreci	23

Veri Analizi	23
Araştırma Planı ve Süreci	26

BÖLÜM IV

Bulgular.....	28

BÖLÜM V

Tartışma	52

BÖLÜM VI

Sonuç ve Öneriler.....	56
Sonuçlar	56
Öneriler.....	58
Kaynakça.....	60
Ekler	73
Ölçek İzinleri.....	80
İntihal Raporu	83
Etik Kurul Onayı.....	84
Özgeçmiş.....	85

Tablolar Listesi

Tablo 1. <i>Katılımcıların Demografik Özellikleri.....</i>	20
Tablo 2. <i>Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeğinin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri.....</i>	24
Tablo 3. <i>Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeğinin Tanımlayıcı Değerleri.....</i>	25
Tablo 4. <i>Cinsiyete Göre Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeğinin Karşılaştırılması.....</i>	28
Tablo 5. <i>Anne Eğitim Durumuna Göre Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeğinin Karşılaştırılması.....</i>	31
Tablo 6. <i>Baba Eğitim Durumuna Göre Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeğinin Karşılaştırılması.....</i>	36
Tablo 7. <i>Siz Büyürken Ailenizin Sosyoekonomik Durumuna Göre Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeğinin Karşılaştırılması.....</i>	42
Tablo 8. <i>Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeği Arasındaki İlişki.....</i>	46
Tablo 9. <i>Ebeveyn Tutumlarının Yetersizlik Duygusunu Yordamasına İlişkin Bulgular.....</i>	50
Tablo 10. <i>Ebeveyn Tutumlarının Öz Duyarlığı Yordamasına İlişkin Bulgular.....</i>	51

Kısaltmalar

KAET-Ç: Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği- Çocuk Formu

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

TDK: Türk Dil Kurumu

YDÖ: Yetersizlik Duygusu Ölçeği

BÖLÜM I

Giriş

Kişilik, kişinin çevreye uyum biçimini, ilgilerini, dış görünüşünü yeteneklerini, tutumlarını ve konuşma tarzının bütünü oluşturur. Kişiliğin gelişimi zihinsel, fiziksel, ahlak ve sosyal gelişim gibi birçok temel boyutu olan karışık bir süreçten geçerek oluşmaktadır ve bütün bu boyutlar arasında karşılıklı bir ilişki görülmektedir (Akto, 2011; Özdemir vd., 2012).

İnsanların gelişiminde bazı yönleri bulunduğu çevreden etkilenirken bazı yönleri ise kalıttan etkilenir. Fakat çoğu yönü hem kalıttan hem de çevreden etkilenmektedir (Özdemir vd., 2012). Bu bağlamda, çevresel faktörlerin ve genlerin, yani ebeveynlerden çocuklara geçen özelliklerin çocukların kişilik gelişimi üzerinde etkisi vardır denilebilir. Özetle çocukların sahip olacağı kişiliğin belirlenmesinde, ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarının büyük rol oynadığı bilinmektedir (Özdemir vd., 2015).

Ebeveynlerin çocuklarına karşı sergiledikleri davranışlar ve tutumlar, çocuklarının kişiliğini şekillendirmede oldukça önemli bir faktördür. Bunun nedeni çocukların, ebeveynlerini gözlemleyerek, onları taklit ederek ve onları model alarak büyüyüp gelişmesidir (Mevlüt, 1997).

Ebeveynler, çocukları büyüdükleri zaman onların nasıl bir birey olacaklarına ve ne tür değerlere sahip olacaklarına yönelik çeşitli beklentilere sahiptirler. Ebeveynler genellikle bu beklentileri gerçekleştirmek için çeşitli stratejiler kullanırlar. Ebeveynlerin kullanmış olduğu bu stratejiler de çocuklarını yetiştirme tutumlarına yansır (Varıcıer, 2019). Darling ve Steinberg 1993 yılında ebeveynlerinin çocuklarına karşı sergiledikleri beklenti, inanç, davranış ve tutumların bütününe ebeveyn tutumu demiştir.

Problem Durumu

Çocukların doğumundan itibaren gelişiminin gerçekleştiği temel kurum ailedir (Ay, 2019). Bu kurum, çocuğun gelişiminde önemli rol oynayan ebeveyn tutumları ve çocukların bu tutumları nasıl algıladığını da içinde barındırır. Algılanan ebeveyn tutumu, çocukların gözünden ebeveynlerin kendilerine neler hissettirdikleri, anne ve babayı nasıl gördükleri hakkında bilgiler vermektedir (Ay, 2019).

Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları, çocuğun duygusal, bilişsel ve sosyal gelişimini etkilemektedir (Dağgül, 2016). Hatta ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları, çevresel ve sosyal etkenden daha fazla önem taşımaktadır çünkü çocukların hayatla ilgili ilk tecrübelerini kazandıkları, güven duygularını geliştirdikleri, topluma uygun davranışlar ve tutumlar sergilemeyi öğrendikleri kişiler ebeveynleridir (Bolat, 2018).

Birçok araştırmacı tarafından da ifade edilene göre farklı ebeveyn tutumları çocukların psikolojik özelliklerini etkilemektedir. (Aydoğdu ve Dilekmen, 2016). Rohner (2008)'e göre de farklı aile ortamlarındaki birbirinden farklı ebeveyn tutumları ve kültürel yapılardaki değişiklik, çocuklarda farklı kişilik özelliklerinin oluşmasında etkilidir.

Yetersizlik duygusu evrensel bir duygudur ve insanlar yaşamlarında bu duygu durumunun üstesinden gelmeye çalışırlar (Güvenç, 2022). Türk Dil Kurumu yetersizlik duygusunu " kifayetsizlik, yetersiz olma durumu " olarak açıklamaktadır (TDK, 2020).

Bütün insanların yaşamlarında, çabaları ve istekleri olduğu bilinmektedir. Bu çabalar ve istekler nedeniyle yetersizlik duygusu meydana gelmektedir. Buna ek olarak insanların motivasyon kaynağının yetersizlik duygusunu giderebilmek olduğu da belirtilmiştir (Bozkurt, 2019).

Kişinin üstün olma gayreti ve yetersizlik duygusuyla ilişkili problemlerinin nedeni insanların çocukken yaşadığı aile deneyimleri ile ilgilidir. Çünkü çocuk yaşadığı ailedeki yaşam şeklini kendisine örnek almıştır. Eğer ebeveynleri güçlü yetişkinlerse (meslek hayatında başarılı, doğru vatandaş vb.) çocuk aile içinde kendisini çaresiz olarak hissedebilir ve bu durum da çocuğun varoluşunda eksiklik duygusu hissetmesine neden olabilir (Bilger, 2018).

Başarısızlığı, yetersiz olmayı ve acı çekmeyi tüm insanların yaşayabileceğini bilip, bireyin kendisine karşı özenli ve sevecen tutumlarını benimseyip öyle davranmasına öz-duyarlık denilmektedir (Bostan vd., 2021).

Kişi kendi sorunları ile uğraşır kendisine acıdığında, diğer insanların da bu gibi problemler yaşayabileceğini hatırlayamaz. Bu bağlamda kişi, dünyada sadece kendisinin sıkıntı ve acı çektiğini düşünebilir. Böylece dünyadan izole olan kişinin hissettiği sıkıntı ve acılar daha da artarak devam eder (Duman, 2014). Bu noktada öz duyarlılık, kişinin yaşayacağı sıkıntılar karşısında kendisine karşı, daha duyarlı olması, kendisiyle barışık olması, sorunlar karşısında daha toleranslı olabilmesi ve kendisine daha empatik bir şekilde yaklaşabilmesi için gerekli olan yaşam becerilerini sağlamaktadır. Böylelikle kişinin olumsuz olarak gördüğü yaşam deneyimleri bir başa çıkma yöntemi olabilir (Parmaksız, 2019).

Bu bilgilerden hareketle araştırmanın problem cümlesi “algılanan ebeveyn tutumlarının kendini yetersiz hissetme ve öz-duyarlılık eksikliğindeki yordayıcı rolü nedir?” şeklinde olmuştur.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada algılanan ebeveyn tutumlarının kendini yetersiz hissetmede ve öz-duyarlılık eksikliği arasındaki ilişkinin incelenmesi hedeflenmektedir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki belirtilen sorulara yanıt aranacaktır.

Alt Amaçlar:

1. Katılımcıların sosyo-demografik (cinsiyet, ebeveynlerin eğitim durumu ve sosyoekonomik düzey) özelliklerine göre algılanan ebeveyn tutumları farklılaşmakta mıdır?
2. Algılanan ebeveyn tutumları, öz duyarlılık, yetersizlik duygusu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Algılanan ebeveyn tutumları öz-duyarlılığı yordamakta mıdır?
4. Algılanan ebeveyn tutumları yetersizlik duygusunu yordamakta mıdır?

Araştırmanın Önemi

Çocuğun içinde bulunduğu aile ortamının niteliği, çocuğun gelecekte uyumlu ve dengeli bir kişilik yapısına sahip olması ile yakından ilişkilidir. Bu nedenle de ebeveyn tutumları kişinin psiko-sosyal gelişiminde etki gösteren en önemli faktörlerden bir tanesidir (Yalnız, 2014). Başka bir deyişle kişinin, kişilik temellerinin atıldığı ailesinde sunulan rol modellerin, sağlanan öğrenme deneyimlerinin, olumlu toplumsal davranış ve değerlerin geliştirilmesi açısından önemli bir yeri vardır (Eni, 2017). Ayrıca, çocuğun anne ve babası ile iletişimi sırasında aldığı geri dönütler çocuğun yeterlilik duygusu kazanmasında çok önemli bir rol oynadığı bilinmektedir (Çapulcuoğlu, 2012).

Literatürde algılanan ebeveyn tutumlarının kendini yetersiz hissetme ve öz-duyarlık eksikliğindeki yordayıcı rolü ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmadığından bu çalışmanın konu üzerinde alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

- Bu araştırma 18 yaş ve üzeri anne-babasıyla birlikte büyümüş 386 kişi ile sınırlıdır.
- Araştırma Sosyo-Demografik Bilgi Formu, EMBU/Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği ve Öz-Duyarlık Ölçeği ile sınırlıdır.
- Araştırma ilişkisel model ile sınırlıdır.
- Araştırma veri analizinde kullanılan istatistiksel analizler ile sınırlıdır.

Tanımlar

Algılanan Ebeveyn Tutumları: Anne ve babanın çocukta psikolojik, kişilik ya da sosyal gelişimini etki edebilecek şekilde belli bir nesne, birey veya ortamlara olumlu ya da olumsuz bir şekilde tepki gösterme eğilimidir (Yavuzer, 1998).

Yetersiz Hissetme: Yetersiz hissetme duygusu Adleryen kuramının çok önemli bir kavramıdır. Kişinin yaşamındaki motivasyonu sağlayan temel yapı taşı olarak değerlendirilmektedir (Akdoğan ve Ceyhan, 2014).

Öz-Duyarlık: Öz-duyarlık kişinin sergilediği başarısızlıkları ve yetersizlikleri karşısında anlayışlı olmasını ve bu yaşadığı olumsuz duyguların bir tecrübe olarak görmesidir (Neff, 2003a).

Erinlik Dönemi: 10-15 yaşlarında başlayan ‘‘ön ergenlik’’ ya da ‘‘erinlik’’ olarak da bilinmektedir (Baynal, 2021).

Güvenli Bağlanma: Güvenli bağlanmış bebekler anneleri yanındayken tanımadığı bir kişinin yanlarında bulunmasından rahatsız olmazlar, etraflarında olanları güvenli duygusunu hissederek izlerler (Çelik vd., 2017).

Duygusal sıcaklık: Anne-baba tarafından çocuğa sevgilerinin ifade edilmesi, duygusal sıcaklık göstermek, çocuğun davranışlarını ve duygularını kabul etmek ile ilgilidir (Karakoç, 2020).

Reddedicilik: Ebeveynlerin çocuklarına karşı yargılayıcı davranmasıdır (Karakoç, 2022).

BÖLÜM II

Kavramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Bu çalışmada algılanan ebeveyn tutumlarının, kendini yetersiz hissetmede ve öz-duyarlık eksikliğindeki yordayıcı rolü araştırılmaktadır. Bu bölümde sırasıyla; algılanan ebeveyn tutumları, kendini yetersiz hissetme ve öz-duyarlık kavramları daha detaylı bir şekilde incelenip bu kavramlarla ilgili tanımlara ve yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

Algılanan Ebeveynlik Tutumları

Anne babanın gösterdiği tutumlar çocuğun gelişimi için önemli bir role sahiptir. Her ebeveynin göstermiş olduğu tutumlar birbirlerinden farklıdır. Bu tutumların farklılıkları bireyden bireye vekişinin yetiştiği kültüre göre değişebildiği bilinmektedir (Rauf ve Ahmed, 2017). Yavuzer (1998) ebeveynlik tutumlarının tanımını şu şekilde yapmıştır; anne ve babaların, çocuklarının özellikle sosyal ve/veya psikolojik bakımdan gelişimsel sürecini etkileyecek bir biçimde belirli nesne, birey, negatif veya pozitif durumlara negatif veya pozitif bir biçimde tepki ortaya koyma eğilimi göstermesidir (Yavuzer, 1998).

Çocukların ilk sosyal deneyimlerini gerçekleştirdiği yer ailedir (Yavuzer, 2005). Çocukların ailesinde gözlemlediği bütün davranışlar, onların ilerideki yaşantısında göstereceği davranışların temelini oluşturma olasılığı vardır. Bu bağlamda da çocuğun kişilik gelişimi üzerinde, çocuğa aile içerisinde gösterilmiş olan davranışlar, çocuğa karşı takınılan tutumlar ve aile yapısı büyük bir etkiye sahiptir (Kaya vd., 2012).

Bireyin yaşamındaki sosyal ilişkilerinin temelini, çocukken ebeveynleri ile arasındaki ilişkiler oluşturmaktadır. Toplumsal etkileşimin güçlü olduğu, duygusal ve dengeli ebeveyn ortamında yeteri kadar sevgi ve güven içerisinde büyütülmüş bir çocuk, gelişimi için gerekli olan deneyimleri de elde edebilmektedir. Bu nedenle bir çocuğun, toplumsal bakımdan yararlı ve kişisel yönden doyurucu davranış biçimlerini genişletecek veya sınırlandıracak yer ailesidir denilebilir (Yavuzer, 2005; Gander ve Gardiner, 2010).

Çocuklar ebeveyn tutumlarını kendilerine örnek aldıkları için kendi ebeveynlerinin tutumlarını benimserler. Kendileri de ebeveyn oldukları zaman çocuklarına karşı benzer tutumları gösterme olasılıkları da yüksektir. Sonuç olarak ebeveyn tutumları nesilden nesile geçiş göstermektedir denilebilir (Şanlı ve Öztürk, 2015). Bu bilgilerden hareketle araştırmacılar, ebeveynlik kavramını açıklayabilmek için farklı farklı ebeveyn özelliklerinden söz etmişlerdir (Karaman, 2019).

Yavuzer (2018)'e göre ebeveynlerin çocuklarına üç tür yaklaşma biçimi olduğundan bahsetmiştir. Bunlar; destekleyici, denetleyici ve pasif yaklaşımlardır. Destekleyici yaklaşım içinde olan anne ve babanın, evladına sevgisini belirtmek, ilgi göstermek, fikirlerini önemsemek, onları dinlemek ve onlara vakit ayırarak ortak faaliyetler içerisinde olmak gibi tutumlar sergilemesi olarak ifade etmiştir. Bu yaklaşımı sergileyen ebeveynler tarafından yetiştirilmiş çocuklarda, yeni beceriler ve özgüvenlerinde artış görülebilmektedir.

Mevcut araştırmayı destekleyici nitelikteki bilimsel bir araştırma da Heaven ve Ciarrochi'nin (2008) ön ergenler (Erinlik Dönemi) ile gerçekleştirdikleri çalışmada, ebeveynlerin çocuklar üstündeki destekleyici tutumlarının umut düzeylerine olan etkisinde olumlu geri dönüşe dikkat çekilmiştir.

Ebeveynlerin, çocuklarının tutumlarını ve davranışlarını değiştirme gayreti gösterdikleri yaklaşım biçimine denetleyici yaklaşım denilmektedir. Denetleyici yaklaşım fiziksel şiddet, küsmek, sevgiyi esirgemek, aşağılamak şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Bu yaklaşım nedeniyle çocukların akran ilişkileri büyük oranda etkilenmektedir (Yıldız, 2004).

Son olarak pasif yaklaşımdaysa anne-baba, çocuklarına karşı ilgisiz bir tutum içerisindeyler. Bu yaklaşım içerisinde olan ebeveynler hoşgörülü davranmak ve ilgisiz davranmak kavramlarını birbirine karıştırmaktadırlar, çocuklarına herhangi bir sınırı olmayan geniş haklar vermektedirler. Bu ilgisizlik ve geniş haklar verilme neticesinde de çocuğun, bulunduğu çevreye zarar verme ve olumsuz davranışlar gösterme olasılığı artmaktadır (Karaman, 2019).

Baumrind'in yapmış olduğu araştırmalar neticesinde, ebeveyn tutumlarını 1980 yılında üç boyuta ayırmıştır. Bu tutumlar; demokratik, hoşgörülü ve otoriter tutumlardır (Santrock, 1997 Akt; Uygun ve Kozikoğlu., 2020).

Martin ve Maccoby ise 1983 yılında, ebeveyn tutumlarını dört gruba ayırmıştır. Bu dört grup ise sırasıyla, demokratik, otoriter, izin verici ve ihmalkar ebeveyn tutumlarıdır.

Literatürdeki araştırmalar da göstermektedir ki ebeveyn tutumları farklı şekillerde gruplandırılmıştır. Yapılan bu araştırmadaysa, alan yazında kabul gören ve Ebeveyn Tutumları Ölçeğinde de ele alınmış olan şekliyle, dört grup incelenmiştir. Bunlar ise, demokratik tutum, otoriter tutum, aşırı koruyucu tutum ve izin verici tutumdur (Demir ve şendil., 2008).

Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Kavramsal Temelleri

Demokratik Ebeveyn Tutumu

Anne-babanın evlatlarına karşı her türlü durumda sevgi gösteren, katı kurallar koymayan ve evlatlarının gelişimini düşünüp ona göre davranış sergileyen ebeveyn tutumuna ‘‘demokratik ebeveyn tutumu’’ denmektedir. Bu tutumda ebeveynler, evlatlarının düşüncelerini ve isteklerini önemseyip, özerk bir birey olmalarına destek olmaktadır (Kulaksızoğlu, 1998).

Bu tutum içerisinde büyütölmüş olan çocukta genel olarak beceri, sosyal yeterlilik, arkadaş canlısı olma, diğer insanların gereksinimlerine duyarlılık, yardımseverlik, sorumluluk ve özgüven seviyelerinin daha yüksek olduğu görölmektedir. Bunlara ilave olarak çocuk, kendini daha iyi bir şekilde ifade edebilen hem sosyal yönden hem de akademik olarak bağımsız ve başarılı bir birey olabilmektedir. (Başal vd., 2014). Sak ve şahin (2015) ’e göre de demokratik tutum sergileyen aile tarafından büyütölen çocuklar, anne ve babalarının değerlerini kabullenip içselleştirerek pozitif anlamda gelişim ve uyum gösterirler.

Bornstein ve arkadaşları (2007) bir çocuğun sosyal, entelektöel, ahlaki ve duygusal gelişimi için esnek ve sıcak olan, demokratik bir ebeveynlik tarzının benimsenmesi çocuğun gelişimi için en faydalı tutum olduğu kanaatine varmışlardır. Bu bulguyu destekleyen başka bir araştırma ise şöyledir; demokratik ebeveyn tutumu ile yetişen çocukların duygu düzenleme, sosyal becerileri ve kişilik gelişimleri olumlu yönde gelişmiştir. Bu da demokratik tutumun çocukların gelişimleri bakımından en yararlı olan anne-baba tutumu olabileceği sonucuna varılmasını sağlamaktadır (Yaman, 2018).

Otoriter Ebeveyn Tutumu

Otoriter ebeveyn tutumu genellikle ebeveynler tarafından en fazla kullanılan tutumlardan birisidir. Bu tutuma sahip ebeveynler için çocuklarının kendilerine itaat etmesi oldukça önemlidir. Üstelik çocuklarının itaat etmesi için birçok dayatıcı

yöntem kullanmaktan da geri kalmazlar ve çocuklarının özgürlüklerini kısıtlayabilirler. Bu tutuma sahip anne babanın düşüncesi ise evladının üstünde her durumda ve her yerde söz sahibi olabileceği düşüncesi yatmaktadır. Bu davranışların ve düşüncelerin bir nedeni olarak da bu tutumdaki esas kuralların geleneksel metotlardan oluşması gösterilebilir. Geleneksel metotlar ise ebeveynlerin, çocuk herhangi bir kurala uymadığı zaman çocuğa ceza vermelerini içermektedir (Akgül, 2022).

Kısaca bu tutumda, çocuğun kurallara uymadığı zaman ceza yöntemi ile karşılaştığı, duyarlılığın düşük vedenetimin yüksek olduğu, çocukların beklenti ve isteklerinin ebeveynleri tarafından pek de umursanmadığı bir yaklaşım söz konusudur (Başal vd., 2014).

Otoriter bir tutuma sahip olan anne ve baba tarafından yetiştirilmiş olan çocuklarda ortaya çıkabilecek davranışlar ise şu şekilde olabilmektedir; düşüncelerini ve duygularını kolay bir biçimde ifade etmekte zorlanma, kaygılı olma, güven duygusunun azalması, içine kapanıklık, otoritenin olduğu zamanlarda kurallara uyan her söyleneni yapan, otorite karşısında korkak olan lakin otoritenin olmadığı zamanlarda kuralları çiğneyen ve kavgacı olabilmesi gibi olumsuz davranışlar sergilemesi görülebilir (Akalin ve İrkin, 2018; Delen, 2021).

Aşırı Koruyucu / Müdahaleci Ebeveyn Tutumu

Aşırı koruyucu/müdahaleci anne babaların düşüncelerinde (algılarında) çocukları için devamlı çocuğum tehlikede düşüncesi vardır. Tam da bu nedenle evlatlarını ‘dış dünyadan’ ‘gelebilecek olası bir tehlikeye karşı sürekli bir koruma tutumu içerisine girerler. Bu anne babalar çocuklarının ihtiyaçlarını yalnız başlarına karşılamalarına izin vermezler. Bilişlerinde çocuklarının tek başlarına hiçbir işin üstesinden gelemeyeceklerine inanan ebeveynler, evlatlarına her durumda yardım ederek veya onların yapması gereken işleri kendileri yaparak ebeveynlik konusunda daha doğru bir tutum sergilediklerine inanırlar. Lakin ebeveynler evlatları için her türlü fedakarlığı yaptıkları için çocuğun bireyselleşme çabaları engellenmiş olur. Bu durumda ise çocuk ebeveynlerinin bir uzantısı olarak görülebilmektedir (Yıldız, 2004; Gündoğmuş, 2017).

Aşırı koruyucu/müdahaleci bir tutum sergileyen ebeveynler tarafından yetiştirilmiş çocuklarda, öz güveni tam olmayan, duygusal bakımdan problemler yaşayan ve bağımlı birey olma gibi durumlar sıklıkla görülebilmektedir. Bu da

demektir ki aşırı koruyucu tutum çocukların kendi kendisini yönetemeyen bir birey olmasına yol açabilir ve çocuğun özerk olmasını engelleyebilir (Kaya, 1997).

Damanjit ve arkadaşlarının (2012) yaptıkları araştırmaya göre, genç yetişkinlik ve ergenlik dönemlerinde aşırı koruyucu bir aile tutumuna sahip olmak, kişide ciddi bir şekilde davranış bozukluklarına sebep olabilmektedir. Kimlik arayışı içerisinde olan ergenlerde ebeveynlerinin aşırı koruyucu/müdahaleci bir şekilde yaklaşması nedeniyle çocuğa özerkliğini kazanma fırsatı verilememiştir. Bu şekilde yetiştirilmiş ergenler, erişkin hayatlarında da kendi kendine karar verememe ya da kendi hayatının üstünde pek fazla söz sahibi olamama gibi davranışlarla birlikte özerk davranışlar sergileyememesine de neden olabilmektedir (Akt; Yalnız, 2014).

İzin Verici Ebeveyn Tutumu

Otoriter tutumun tam tersi olarak görülen izin verici tutumda, ebeveynler evlatlarına karşı oldukça kabullenicidir ve hiçbir durumda çocuklarına ceza vermezler. Bu tutum içinde olan ebeveynler, çocuklarının ısrarlı bir biçimde istediklerini yapan, çoğu kez şımartan, birçok konuda fazla özgür bırakan, çocuklarına karşı kolaylıkla boyun eğen, yumuşak ve tutarsız bir tavır sergileyen, evlatlarını çok fazla ihmal edebilen ve yalnız bırakabilen ebeveynlerdir (Güngör, 2014).

İzin verici tutumda anne babalar evlatlarının bütün isteklerini yerine getirme eğilimi içerisindeyler. Bu tutumda çocuk bütün kararı tek başına alır, anne ve baba ise çocuğun aldığı her kararı sorgusuz olarak kabul ederler. Bu nedenle çocuk benmerkezci olabilir ve kendi davranışlarının doğru olup olmadığını bilmediği için onları kontrol edebilmeyi öğrenemezler. Böylelikle ebeveynler çocuklarına karşı ihmalkâr bir tutum sergilemiş olur (Kahraman ve Çubukcu, 2019).

İzin verici ebeveyn tarafından yetiştirilen çocuk sosyal bir ortama girdikçe benzer davranışları başka insanlardan da bekler. Beklediği tepkiyi alamaz ise çocuğun bencilce davranışlar gösterme olasılığı yükselebilir. Bu nedenle çocuk ileriki yaşantısında, toplumsal kurallara uyum sağlayamayan, paylaşımcı olma konusunda eksik ve ne istediğini bilmeyen bir birey olabilir (Canatan, 2020).

Ebeveyn Tutumlarını Etkileyen Faktörler

Çocuğun annesi ve babası ile olan ilişkileri, çocuğun içerisinde doğduğu ve büyüdüğü aile ortamı, ebeveynlerinin arasındaki ikili ilişki, çocuğun ailenin

beklentisine uygun birisi olup olmaması, ailedeki çocukların sayısı, çocuğun karakteristik özellikleri, cinsiyeti, kültürel özellikler ve ailenin ekonomik düzeyi gibi birçok değişken, ebeveynlerin çocuklarına karşı olan tutumuna etkisi olabilmektedir (Sezer, 2010).

Kardeş sayısının ebeveyn tutumlarını etkileyip etkilemediğine bakmak için yapılan bir araştırmada; Bir ya da iki kardeşe sahip olan ergenlerin, 3 veya daha fazla kardeşi olan ergen bireylere göre algıladıkları ebeveyn tutumları incelenmiş ve şu bilgilere varılmıştır; bir ya da iki kardeşe sahip olanlar, 3 ve daha fazla kardeşe sahip olanlara göre annelerini daha fazla ilgili ve kabul edici olduğu bulunmuştur. Tek çocuk olanların ise 3 ya da daha fazla kardeşe sahip olanlara göre annelerini daha çok denetleyici ve kontrol edici gördükleri saptanmıştır. Bu bilgiler ışığında şöyle bir çıkarım yapılabilmektedir; Ailede çocuk sayısı azaldıkça aile bireylerinin daha ilgili oldukları söylenebilmektedir (Yavuzer, 1990; Subaşı vd., 2019).

Yaprak 2007 yılında yaptığı bir araştırmada, anne ve babanın eğitim seviyeleri yükseldikçe ebeveynlerin demokratik tutuma uyan davranışlar sergilediğini belirtmiştir. Kaya ve diğerleri (2008) Bornstein ve Zlotnik (2008) önceki bulguyu destekleyici bir sonuç olarak, eğitim seviyeleri yüksek olan ebeveynlerin daha çok demokratik tutumlara sahip olduğunu saptamışlardır.

Bir başka araştırmada ebeveynlik stillerinin sosyoekonomik düzeye göre değişip değişmediğine bakılmış ve değiştiğine dair kanıtlar bulunmuştur. Bu araştırma neticesinde sosyoekonomik düzeyi yüksek annelerin sıcaklık sergileme eğilimlerinin yüksek olduğu, çocuğun kendi kendini yönetmesine değer verdikleri ve aynı zamanda çocuklarının hayatlarına dahil oldukları sonucuna varılmıştır. Ayrıca yine aynı araştırmada araştırmacılar alt sosyo-ekonomik düzeydeki aileler, ebeveyn merkezli olma eğiliminde oldukları yani çocukları üzerinde kontrol, düzen ve itaat sağlamaya odaklandıkları bilgilerine ulaşmışlardır (Bornstein ve Zlotnik, 2008).

Alpoğuz 2014 yılında yaptığı çalışmada, eğitim seviyesi yükseldikçe algılanan anne-baba demokratik tutumlarının yükseldiğini ve ebeveynlerin eğitim seviyesi düştükçe de otoriter tutum algılarının yükseldiğini belirlemiştir.

Aydoğdu ve Dilekmen'in 2016 yılında yapmış olduğu çalışmada ise anne ve baba tutumlarının çocuğun cinsiyeti, yaşı, ailenin çalışma durumu, süregelen hastalık durumu, ebeveynlerin ortalama aylık geliri, eğitim düzeyleri ve çocuk sayısına göre değişip değişmediğini saptamak amaçlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ise şu şekilde rapor edilmiştir: Anne-babanın tutumu çocukların cinsiyetine göre aşırı

koruyucu, otoriter ve izin verici tutumlar arasında göze çarpan bir değişiklik görünmezken, demokratik tutuma sahip ebeveynlerde kadınlar lehine anlamlı bir düzeyde farklılık saptanmıştır.

Sonuç olarak anne babanın çocuklarına karşı tutumlarını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Fakat en önemlisi çocuğun iyi bir şekilde yetişkinlik hayatına geçmesi için çabalamak ve çocuğun toplum için faydalı bir birey olmasını sağlamaktır (Dursun, 2010).

Öz-Duyarlık

Öz-duyarlık; bireyin duygusal bakımdan kendisine olumlu bir şekilde davranması olarak tanımlanmaktadır (Ünal, 2021). Neff (2003) öz-duyarlığı kelime anlamı olarak; kişinin kendisine karşı anlayışlı ve nazik davranması, yaşanan acı ya da zorlukla bir bütün olmak yerine, bu düşüncelere ya da duygulara alan yaratıp gelip gitmesine izin vermek ya da duygu yoğunluğunun hafiflemesine eşlik etme ve de yaşanan tüm bu sürecin farkında olunması şeklinde tanımlamıştır.

Kişi kendisi için ideal olarak özümsemediği pek çok farklı standartlar belirlemektedir. Kişi bu standartlara erişmeye çabalarken hata yaptığı ya da başarılı olamadığı zamanlarda, öz-duyarlığı sayesinde kendine karşı acımasız olmasının ve sert eleştiriler yapmasının önüne geçer. Böylelikle kişi, amaçlarına ulaşmak için çaba sarf ederken insan olduğunu ve hata yapmasının gayet doğal olduğu bilincine varır (Kurtoğlu ve Başgöl, 2019).

İnsan dikkatini gerçekleşen hatalara ve olumsuz olaylara yoğunlaştıırıp gaddarca eleştiriler yapmak yerine, öz-duyarlık becerisi sayesinde yaşanan olumlu olayları, gösterilen gayreti ve başarıları da fark ederek kişinin olumsuz olaylardan çıkartabileceği duygulara odaklanma eğilimine öz-duyarlık becerisi denir. Aslında öz-duyarlık kişi ile olumsuz olaylar arasındaki koruyucu bir etken görevini üstlenmektedir (Kurtoğlu ve Başgöl, 2019).

Kişilerin nasıl bir ortamda yetiştiği, ebeveynlerin çocuğa nasıl davrandığı ve çocuğun içinde bulunduğu çevresi öz-duyarlığı etkileyen faktörler arasında gösterilmektedir. Bir çocuğun yetişkinlik döneminde ne kadar kibar, anlayışlı, kendini seven ve nazik bir insan olup olmadığı anne ve babası tarafından yetiştiriliş biçimi ile doğrudan bağlantılıdır (Kurtoğlu ve Başgöl; Küçük, 2020).

Neff, öz-duyarlık kavramını üç ana bileşenden oluşturmuştur. Bu ana bileşenler sırası ile; öz-sevecenlik (self-kindness), paylaşımların bilincinde olma

(common humanity), bilinçli farkındalık (mindfulness) olarak tanımlanmaktadır Bu üç ana bileşen içlerinde negatif ve pozitif boyutları içermektedir. Bu pozitif ve negatif boyutlar ise şu şekildedir; öz-sevecenliğin negatif boyutu öz yargılama, paylaşımların bilincinde olmanın izolasyon ve bilinçliliğin negatif boyutu aşırı özdeşleşmedir (Neff, 2003a).

Öz-Duyarlılığın Kavramsal Temelleri

Öz-Sevecenlik

İlk alt boyut olan öz sevecenlik, kişinin kendisini yargılamak yerine anlamaya çalışması, kendisine karşı sevecen ve nazik bir yaklaşım içerisinde olması şeklinde ifade edilmektedir. Öz-sevecenlik kişinin, hata yaptığında ya da başarısız olduğunda kendisini acımasız bir şekilde yargılamak yerine bütün insanların olduğu gibi kendisinin de kusurlu biri olabileceğinin ve hata yapabileceğinin bilincinde olmasıdır (Gilbert, 2010). Özetle öz-sevecenlikte kişiler, başarısız olma durumuna ve hatalara odaklanmayıp iyilik ve mutluluk durumu için can atması gerektiğine değinmektedir (Altun vd., 2020).

Paylaşımların Bilincinde Olma

Neff 'e (2003) göre, öz-duyarlılığın ikinci alt boyutu olan paylaşımların bilincinde olma, kişinin mutlu ya da acı verici deneyimlerini kişisel olarak değil, tüm insanların yaşadığı deneyimler olarak görmesidir. Öz-duyarlılık için paylaşımların bilincinde olma duygusu, tüm insanların kusurlu olduğunu, başarısız olabileceklerini, hatalı davranışlar sergileyebileceklerini ve toplumdan yabancılaşmayıp izole olmamayı kabul etmeyi içerir. Bu tür bir farkındalığa sahip olan kişi, bu deneyimleri izolasyon ve yabancılaşmış hissetmek, başarısızlık ve acı deneyimleri için kendini sert bir şekilde eleştirmek yerine daha geniş insan deneyiminin bir parçası olarak algılar.

Bir başka deyişle kişinin yaşamın içerisinde olan sıkıntılı ve mutlu yaşantıların yalnızca kendi benliğine özgü olmadığını hemen hemen her insanın çok benzer durumlar içerisinde bulunduğuna ilişkin farkındalığın bilincinde olması olarak ifade edilir (Tel ve Sarı, 2016).

Bilinçli Farkındalık

“Yargılamadan ve farkına vararak “şimdiki anı dikkate almak” durumları psikolojide bilinçli farkındalık olarak yer almaktadır. Bilinçli farkında olan kişiler, şimdiki anın farkında olur; hislerini, duygularını ve düşüncelerini, değiştirme ihtiyacına gerek duymadan ya da onlara tepki vermeden, yani aşırı özdeşleşmeden yalnızca gözlem yapar. Bilinçli farkındalık konusu ile ilgili yazılmış eski kuramsal ve modern yazılarda bilinçli farkındalık pratiği, acının azaltılmasında, zihni sakinleştirmede ve hayat kalitesini artırmada fayda sağlayan araçlardan biri olabileceği belirtilmektedir (Kınay, 2013; Bravo vd., 2017).

Çoğu araştırmacıya göre bilinçli farkındalık birçok nedenden dolayı öz-duyarlılığın ana bileşenlerinden biridir. Araştırmalara göre kişinin kendisini şefkatle kucaklayabilmesi için ilk olarak kendisine acı veren deneyimlerine dikkatini vermesi gerekmektedir. Bu deneyimler de büyük bir ölçüde kendilerine karşı sarf ettikleri acı eleştirilerdir. Bu nedenle de kişinin eleştiri odaklı olmaması kişinin çekebileceği ıstırapı azaltabilir. Aynı zamanda pozitif olmayan düşüncelerin farkına varmak o problemin gerektirdiğinden fazla içselleştirilmesini de engelleyebilir (Neff, 2003a).

Yetersizlik Duygusu

Yetersizlik duygusu Bireysel Psikolojinin bir kavramıdır. Bu duygunun asıl amacı bireyin var olan konumunu daha da iyileştirmeye yönelik bir çekici güçtür. Yetersizlik duygusu patolojik bir durumu ifade etmez, bütün insanlarda bulunur yani evrensel bir duygudur (Ferah, 2014). Adler’in fikrine göre bu duygu, tüm insan ırkının ilerlemesine yardımcı olur. Yine Adler’e göre (2006) “İnsan olmak, kendini yetersiz hissetmek ve üstün bir pozisyonu ele geçirmek üzere çaba harcamak demektir.”. Adler’in bu sözünü destekleyen bir başka bulguda da şöyle denmektedir; insanoğlunun hem doğa karşısında hem de doğumundan ölümüne kadar gerek bedensel gerekse ruhsal yönden kendisini yetersiz ve eksik hissetmesi gayet doğaldır (Ferah, 2014).

Yetersizlik duygusu, başarıyı elde edebilmemiz için bizi motive eder. Aslında yetersizlik duygusu ile baş edebilmek amacıyla kendimizi daha fazla geliştirmek için çaba harcar ve gelişim için kendimize yön veririz. Bu bilgiler ışığında yetersizlik duygusu, hayatın biçimlendirilmesinde, hayatın gayesinin belirlenmesinde, insanın

hayattaki amacını en doğru bir biçimde anlayabilmesinde ve kişisel gelişim için önemli bir yere sahiptir denilebilir (Ekşi vd., 2016).

Bazı durumlarda, çocuklarda yetersizlik duygusu anormal bir biçimde görülebilmektedir. Çocuklarda yetersizlik duygusunun anormal bir şekilde ortaya çıkmasında bulunduğu çevrenin ve yaşadığı çocukluğunun etkisi vardır denmektedir. Örneğin yeni doğan bebeğin yetersiz organlara sahip olması, çocuğun ihmal edilmesi ve şımartılması daha çocukluk döneminde yetersizlik duygusunu ortaya çıkarabilir. Ya da çocuğun babası, annesi kardeşi ya da başka insanlarla karşılaştırılması da çocukta yetersizlik duygusunun görülmesine neden olabilen etmenlerdir (Türkçapar ve Eroğlu, 2021).

Adler'e göre (1927) çocuklar yetersizlik duygusunu yaşarken zayıf yönlerini bir yükmiş gibi görebilir bunun sonucunda da bu duyguyu normalden daha çok hissedebilirler. Bu nedenden dolayı çocuklar üstün olma ihtiyacı içinde olabilir ve daha fazla ödünleme gereksinimi duyabilirler. Bu duygu içerisinde olan çocuklar hayatta daha çok zorluk çekebilirler, kendilerini adeta yabancı ülkeye gitmiş bir insan gibi hissedebilirler. Bunun sonucunda da daha düşüncesiz, bencil, çekingen kaçınma, gibi davranışlar sergileyebilirler ya da sosyalleşme, cesaret ve öz yeterlik konularında eksiklik çekebilirler. Bu duyguları hisseden çocuklar anneye karşı bağımlıdırlar ve en ufak bir değişiklik bile onların korkmasına sebep olabilmektedir. Özet olarak çocukta yetersiz hissetme duygusu artar, başka insanları düşman olarak görüp annelerine karşı da aşırı bir bağlılık geliştirirler (Adler, 1957; Bahtiyar, 2019).

Yetersizlik duygusu üç önemli öğeden oluştuğu bilinmektedir bunlar ise; (Dixon ve Strano, 1989; Strano ve Dixon, 1990 Akt; Bahtiyar, 2019).

- 1) Çocukluk çağında olur ve çocuğun gelecekteki hayat tarzının kökenini oluşturmasında etken rol oynar.
- 2) Bireyin kendisiyle alakalı düşüncesini ya da başkasıyla alakalı düşüncesini topluluk içerisinde, bilhassa da kardeşi veya kardeşleriyle kıyaslanması nedeniyle oluşan öznel algısıdır.
- 3) Sosyal hedefler, standartlar ve fiziksel kıyaslamalardan oluşur.

Yetersizlik Duygusunun Kavramsal Temelleri

Yetersizlik duygusunun 3 alt kavramı vardır bunlar; cesaretin kırılması, kendi değerini yadsıma ve yararsız üstünlük çabasıdır.

1) Cesaretin Kırılması

Yetersizlik duygusu hisseden bireylerin benlik yapısının zayıf olma ihtimali çok yüksektir, çünkü bu kişiler benliklerini incitmemek için başarısından emin değilse, riske girmemeyi tercih ederler. Onlar için önemli olan neler yapabileceği ya da kazanabilecekleri değildir, bu bireyler, eğer başarısız olursa neleri kaybedeceğini düşünmektedirler. Hatta kişi yapacağı işin sonuçlarından tam olarak emin değilse o işe girmez, riski küçükse başlar fakat risk artmaya başladığı an o işten kaçmak için çıkış yolu aramaya başlayabilir. O işin içinde buldukları zamanda ise, kendilerinden sürekli şüphe duyar ve endişeye kapılırlar. Bu duyguların çok fazla ve yoğun olması bireyde, kendi değerleri ve yeterliliklerine karşı inançlarının zayıf olmasına sebep olabilir. Yaşanılan tüm bu durumlar, kişilerin hayata karşı cesaretlerinin kırılmasına neden olabilmektedir (Demir, 2017).

2) Kendi Değerini Yadsıma

İnsanın kendisini diğerlerinden daha değersiz hissetmesine değersizlik hissi denmektedir. Bu hissin temelini çocukluk zamanlarındaki ilk bağlanma figürü ile yaşanmış deneyimler oluşturur. Anneleri tarafından bebeklerin ihtiyaçlarına verilen her yanıt ‘‘ben değerliyim’’ hissinin, yetişkin döneminde ise hissedeceği değerlilik hissinin temelini oluşturmaktadır. İnsanlar kendi doğaları sebebiyle ihtiyaçları karşılandığı zaman kendi varlıklarını kabul ettirdiklerini düşünürler. Bu düşünce de bireyin kendisini değerli biri olarak görmesini sağlamaktadır. Eğer çocukluk döneminde ihtiyaçları karşılanmazsa ileriki zamanlarda da değersizlik hissi yaşanabilir. Bu durum da kişilerde değersizlik hissinin içinde olan suçluluk hissine ve düşmanca tavırlara neden olabilir (Öztürk, 2019).

Anne ve babaların çocukları ile yapmış oldukları çeşitli aktiviteler aslında değerlilik hissettirme araçlarıdır fakat bu araçlar kullanılırken duygusal olarak yakınlık oluşmazsa ya da derinleştirilemezse çocuk değerlilik hissini oluşturamayabilir. Aslında bu hissin oluşması için herhangi bir aracın olması da gerekli değildir, ebeveynlerin çocuklarıyla oturup konuşması bile çocukta ‘‘ben değerliyim’’ algısını yaratabilir. Bu bilgiler vasıtasıyla, değerlilik hissi, anne-

babanın çocuklarına gösterdikleri duygusal temas yolu ile çocuklarına geçmektedir denebilir (Güneş, 2013).

3)Değersiz Üstünlük Çabası

İnsanoğlu, yaşamının ilk yıllarında sürekli başka bir insanın bakımına ihtiyaç duymaktadır. Yani insanoğlu yaşamının ilk yıllarında aciz bir varlıktır denilebilmektedir. Hayatının ileriki dönemlerinde ise kişi kendisinin üzerinde güç kurmuş kişilere, hakim olma duygusu içine girer. Birey bu güçlere, kendisini göstermek için çaba sarf eder ve başka insanlara ihtiyaç duymaktan kurtulmayı arzulamaktadır. Aslında insanlığın yaşadığı bu duyguların temel sebebi, her varlıkta bulunan eksiklik duygusundan kaynaklandığı düşünülmektedir. Tam olarak bu duygu, insanı harekete geçirip bir şeyler başarmasını sağlamaktadır. Lakin yapılan iş başarısızlık ile sonuçlanır ise kişi kendisini yetersiz ve değersiz biri olarak görebilir (Demir, 2017).

İlgili Araştırmalar

Ebeveyn Tutumları Öz-Duyarlık ile ilgili araştırmalar

McGehee ve Neff 2010 yılında yaptıkları araştırmada sürekli çatışma içerisinde olan ailelere sahip genç yetişkin ve ergenlerin öz-duyarlık seviyelerinin düşük, birbirleriyle uyumlu ve de yakın ilişkiler kurabilen ailelerde yetişmiş genç yetişkinlerin ve ergenlerin öz-duyarlık düzeylerinin ise yüksek olduğunu ortaya çıkarmışlardır (Mcgehee ve Neff, 2010)

2011 yılında üniversite öğrencileri ile yapılan araştırmada üç sonuç ortaya çıkmıştır. İlki demokratik anne baba tutumunun öz-duyarlık ile ilişkisi incelenmiş ve ortaya pozitif sonuç çıkmıştır. İkinci olarak öz-duyarlık ve otoriter anne baba tutumu incelenmiş ve ikisi arasında negatif bir sonuç çıkmıştır. Son olarak öz-duyarlık ve aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ilişkisi incelendiğinde ise ikisi arasında negatif bir sonuç ortaya çıkmıştır. Yapılan bu incelemeler sonucunda; ebeveyn tutumlarının kişinin kendisine karşı duyarlı bir birey olmasında ve diğer kişilere karşı olan duyarlılığında çok etkili olduğunu ortaya koyan bulgular elde edilmiştir (Eker, 2011).

Ebeveyn tutumları ve öz-duyarlık ile ilgili Özyeşil 2011 yılında üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırma sonucunda, anne babasının demokratik bir tutuma sahip olarak değerlendirmekte olan öğrencilerde öz-duyarlık puanlarının ortalaması anne babasının tutumunu otoriter koruyucu, suçlayıcı değişken ve tutarsız, olarak

değerlendirmiş öğrencilere göre daha anlamlı bir seviyede yüksek olduğu sonucuna varmıştır.

Ebeveyn tutumları, çocukları yetişkinlik dönemindeki öz duyarlık düzeyini hangi ölçüde etkileyip etkilemediğine dair bir araştırma yapılarak anlamaya çalışılmıştır. Araştırma sonucuna göre, otoriter anne-baba tutumları ve öz-duyarlık arasında negatif, demokratik anne-baba tutumları ve öz-duyarlık arasında ise pozitif bir ilişki saptanmıştır. Eğer bireyler çocukken ebeveynleri tarafından şefkat görürse, yetişkinlik dönemlerinde de benzer şefkati hem kendisine hem de başka insanlara gösterebilmektedir. Benzer bir biçimde çocukluk zamanlarında ebeveynleri tarafından sözel, psikolojik ve fiziksel şiddet uygulanan, şefkat görmeyen çocuklarda da yetişkinlik zamanlarında öz-duyarlık seviyelerinin az olduğu açıkça gözlemlenmiştir (Küçük, 2020).

Tüm bu bilgilerden hareketle, şimdiye kadar gerçekleştirilmiş araştırmalar incelendiğinde; destekleyici, sağlıklı ve şefkatli anne baba tutumları tarafından yetiştirilmek ile kişinin kendine şefkat, anlayış ve nezaket göstererek yaklaşabilmesi arasında anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir (Koç ve Owen, 2021).

Kendini Yetersiz Hissetme ve Ebeveyn Tutumu ile ilgili Araştırmalar

Çocuğa, aile ortamındayken kendisini ifade etme olanağı sağlamamak, sürekli eleştirel yaklaşmak, söz hakkı vermemek, fazla mükemmeliyetçi davranmak, çocuğu sevmemek, aileye itaat etmesini istemek, çocuğun hayatının ilk dönemlerinden beri çekingen, utangaç ve içe dönük, olmasına sebep olan başlıca etmenlerdir (Hamarta vd., 2010).

Cho ve arkadaşlarının (2013), yapmış oldukları araştırmada; ilkokul çağındaki öğrencilerin algıladıkları ebeveyn tutumları çocuklardaki sosyal ve kendilerine yeterli gelişimi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Yapılan bu araştırmada, anne-baba tutumlarının çocukları sosyal becerileri ve kendini yeterli hissetme açısından olumlu yönde etkilediği ve çocuklarının gelişiminde anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Buna ek olarak yaptıkları araştırmaya göre; anne-baba tutumlarının pozitif yönde olması ve bu pozitif davranışları çocuklarının da algılaması, çocukların daha sosyal bir birey olmalarını sağlamakta ve öz-yeterliklerini yükseltmektedir.

Akçınar ve Özbek (2017)' e göre ise anne-babanın evlatlarının yeteneklerine ve isteklerine değer vermeden kendi arzuları yönünde, yani "ebeveynleri merkez"

olarak hareket etmesi sonucunda çocuklar kendilerini yetersiz hissetmekte, bununla birlikte özgüven ve öz-saygılarının gelişimi de engellenmektedir.

Kendini Yetersiz Hissetme ve Öz-Duyarlık ile İlgili Araştırmalar

Üniversitede okuyan öğrencilerle yapılan çalışmada üniversitede okuyanların kendilerine göstermiş oldukları şefkat seviyeleri arttığı zaman kendilerine değer verme seviyelerinde de gözle görülür bir artışın olduğu ortaya çıkmıştır. Öz-duyarlık ve kendine değer vermenin ortak özelliklerinden biri de kişinin kendisinin sahip olduğu olumlu-olumsuz bütün yönlerinin farkına varması ve bu yönlerini kabul edip kendisine olumlu bir bakış açısıyla yaklaşabilmesidir (Öztürk vd., 2019).

Küçük 2020 yılında yapmış olduğu araştırma sonucunda kendini değerli hissetme ile öz-duyarlık arasında istatistiksel açıdan anlamlı pozitif yönde bir ilişki bulmuştur. Yani öz-şefkat seviyeleri yükseldikçe, insanlar kendilerini daha yeterli hissetmektedirler.

Yapılan bir araştırmanın sonucunda, öz-duyarlığın anlamlı bir yordayıcısının kendini değerli hissetmek olduğu açıkça ifade edilmiştir. Yaptıkları araştırma sonucunda öz-duyarlık düzeyleri yüksek seviyede olan ergenlerde, kendine değer verme seviyelerinin de yüksek olduğu görülmüştür. Yapılmış olan bu incelemenin bulguları bu konu ile alakalı yapılan önceki incelemenin bulguları ile hemen hemen aynı sonuçları vermektedir (Topkaya vd., 2022).

BÖLÜM III

Yöntem

Araştırma modeli

Bu araştırmada algılanan ebeveyn tutumlarının kendini yetersiz hissetmede ve öz-duyarlık eksikliğindeki yordayıcı rolünün incelenmesi amacıyla ilişkisel yöntem kullanılarak nicel veriler toplanmıştır. İlişkisel araştırma yöntemi, iki ve daha fazla sayıdaki değişkenler arasındaki değişimi saptamayı amaçlayan tarama yöntemine ilişkisel yöntem denir (Bahtiyar ve Can, 2017).

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini annesi ve babası tarafından büyütülmüş bireyler oluşturmaktadır. Örneklemi ise 18 yaş üzeri Türkiye’de annesi ve babası tarafından büyütülmüş bireyler oluşturmaktadır. Bilinmeyen örneklem formülü kullanılarak 386 kişiye ulaşılmıştır (Muslu vd., 2004). Örneklem yöntemi olarak Amaçlı örneklem yöntemi olan ölçüt örneklem kullanılacaktır. Bu örneklem yönteminde, örneklemin problemle ilgisi olan özellikleri taşıyan bireylerin, nesnelere, durumlar ya da olaylardan oluşmuş olmasıdır (Büyüköztürk vd., 2012)

Tablo 1.

Katılımcıların Demografik Özellikleri

		n	%
Cinsiyet	Kadın	222	57.5
	Erkek	164	42.5
Anne eğitim durumu	Okur-yazar değil	33	8.5
	İlköğretim mezunu	206	53.4
	Lise mezunu	88	22.8
	Üniversite ve üzeri	59	15.3

Tablo 1 (Devamı).

Baba eğitim durumu	Okur-yazar değil	11	2.8
	İlköğretim mezunu	162	42.0
	Lise mezunu	97	25.1
	Üniversite ve üzeri	116	3.1
Sizi büyüten kişilerin asgari ücrete göre sosyoekonomik düzeyi	Düşük	73	18.9
	Orta	282	73.1
	Yüksek	31	8.0
	Toplam	386	10.0

Katılımcıların %57,5'i kadın, %42,5'i erkektir. %46,6'sı evli, %53,4'ü bekardır. %18,7'si okuyor, %65,3'ü çalışıyor, %16,1'i çalışmıyor. %8,5'inin annesi okur-yazar değil, %53,4'ünün annesi ilköğretim mezunu, %22,8'inin annesi lise mezunu, %15,3'ünün annesi üniversite veya üzeri dereceden mezundur. %2,8'inin babası okur-yazar değil, %42'sinin babası ilköğretim mezunu, %25,1'inin babası lise mezunu, %30,1'inin babası üniversite ve üzeri dereceden mezundur. %18,9'u büyürken büyüten kişinin o zamanaki asgari ücrete göre sosyoekonomik düzeyi düşük, %73,1'inin orta, %8'inin yüksektir.

Veri Toplama Araçları

Katılımcıların kişisel bilgilerinin alınması için katılımcılara araştırmacı tarafından hazırlanan Sosyo-Demografik Formu, Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları, Yetersizlik Duygusu Ölçeği ve Öz-Duyarlık Ölçeği kullanılmıştır.

Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Araştırma sahibi tarafından oluşturulan Sosyo-Demografik bilgi formu ile araştırmaya katılanların kişisel bilgilerine ulaşmak amaçlanmıştır. 12 maddelik formda “Yaş, Cinsiyet, Eğitim Durumu, Çalışma Durumu, Kardeş Sayısı” gibi sorular yer almaktadır.

Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği

KAET-Ç, Arrindell ve arkadaşları (1999) tarafından geliştirilen, erişkinlerin çocukken anne-babalarının kendilerine olan davranış biçimlerine ilişkin algılarını değerlendiren 23 maddelik kısa formdur. Yetişkinlerin, çocukken anne-babalarının kendilerine yönelik davranış biçimlerine ilişkin algılarını değerlendirmek amacı taşımaktadır. Katılımcılara anne ve babaları için ayrı cevaplamaları istenmiştir. Bir öz bildirim ölçeği olması amacı ile tasarlanmıştır. Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği-Çocuk Formu (AET-Ç), Perris ve arkadaşları (1980) tarafından katılımcılara anne ve babaları için ayrı cevaplamaları istenen 4'lü Likert tipi 23 madde ve 14 alt boyuttan oluşan bir öz bildirim ölçeği olarak oluşturulmuştur (Arrindell vd., 1999).

Orijinal ölçekteki alt boyutlar ve Cronbach alfa değerleri; anne duygusal sıcaklık .65 , anne aşırı koruyucu .71 ve anne reddedici tutumlar .68dir. Algılanan baba tutumları içiniç tutarlılık değerleri baba duygusal sıcak .73, baba aşırı koruyucu .72, ve baba reddedici tutumlar için .50'dir. Dirik, Yorulmaz ve Karancı tarafından 2015 yılında ölçek Türkçe'ye uyarlanmıştır. Türkçe formunda iç tutarlılık değerleri baba duygusal sıcaklık, aşırı koruyuculuk ve reddedicilik için sırasıyla .79, .73, ve .71'dir. Algılanan anne tutumları için iç tutarlılık katsayıları ise duygusal sıcaklık, aşırı koruyuculuk ve reddedicilik için sırasıyla .75, .72, ve .64'tür. Türkçe formunun hem faktör yapısının bulguları hem de kişilik özellikleri ile olan ilişkisi, ölçeğin Türkçe formunun yapı geçerliğini desteklemektedir (Dirik vd., 2015).

Yetersizlik Duygusu Ölçeği

Ölçek Akdoğan tarafından 2012 yılında geliştirilmiştir. Yetersizlik duygusunu ölçmeye dönük bir ölçek geliştirilmiştir. İç tutarlılık sırasıyla şu şekildedir: Cesaretin Kırılması .80, Kendi Değerini Yadsıma .71 ve Yararsız Üstünlük .73 olmak üzere 3 alt boyuta sahiptir (Akdoğan ve Karancı, 2014).

Öz-Duyarlık Ölçeği

Neff tarafından 2003 yılında geliştirilen Öz-duyarlık ölçeği bireyin kendisi hakkında bilgi vermesi amacına dayanan bir ölçme aracıdır ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Öz-duyarlık Ölçeği'nin iç tutarlık katsayıları öz sevecenlik için .88,öz-yargılama .88, paylaşımların bilincinde olma.80,i zolasyon .85, bilinçlilik.85 ve aşırı özdeşleşme.88 olarak bulunmuştur. Akın, Akın ve Abacı tarafından 2007 yılında Türkçe'ye uyarlanan ölçekte ise iç tutarlılık şüşekildedir: öz-sevecenlik alt ölçeğiiçin

.77, öz- yargılama için .72, paylaşımların bilincinde olma için .72, izolasyon için .80, bilinçlilik için .74 ve aşırı özdeşleşme için .74 olarak bulunmuştur. Ölçeğin İngilizce ve Türkçe form puanları arasındaki yüksek korelasyon katsayıları, çeviri maddeleri orijinaleri ile uyumlu ve ölçeğin Türkçe formunun özgün ölçekle eş değer olduğu saptanmıştır (Akın vd., 2007).

Veri Toplama Süreci

Araştırmaya başlanmadan önce Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulundan gerekli uygulama izni alınmıştır. Google forms üzerinden oluşturulan anketler çevrimiçi olarak Mail, Telegram, Whatsapp ve Instagram yolu ile anket linki olarak paylaşılmıştır. Çalışmanın amacı ile ilgili gerekli bilgiler anket öncesi katılımcı bilgilendirme yazısıyla belirtilmiş ve katılımcıların gönüllü katılım onayları alınmıştır. Veriler tamamen gönüllülük esasına dayalı bir şekilde toplanmıştır ve katılımcılara anketleri doldurmalarına yönelik hiçbir şekilde teşvikte bulunulmamıştır. Katılımcıların anketi doldurması ortalama 20 dakikalarını almıştır. Araştırma için gereken tüm verilerin toplanması ise 1 ayı bulmuştur.

Veri Analizi

SPSS 27 programı kullanılarak veri analizi yapılmıştır. Ölçekler hesaplandıktan sonra, analize başlamadan önce tüm ölçüm araçlarının normal dağılım varsayımını sağlayıp sağlamadığı kontrol edilmiştir. Bu kontrol aşaması sırasında, ölçeklere ait çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmaktadır. Ölçeklerin büyük çoğunluğunun -1+1 referans aralığında olduğu görülmektedir (Hair vd., 2013). Reddedicilik- Anne ve Baba puanlarını -3 +3 referans aralığını içermektedir (Kalaycı, 2009). Bu değerlemenin sonucu olarak, parametrik testlerin kullanılması tercih edilmiştir.

Ölçeklerin birbiri arasındaki ilişkiyi analizi etmek için Pearson Korelasyon analizi, ölçek puanlarının kategorik demografik değişkenlere karşılaştırılmasını analiz etmek için Bağımsız Örneklem t-testi ve ANOVA uygulanmıştır. ANOVA testi sonuçlarına göre anlamlı fark olduğu durumlarda, gruplar arası farklı tespit etmek için Post-hoc testleri uygulanmıştır. Levene's sonucu testine göre grup varyansları homojen olduğunda Tukey, grup varyanslarının homojen olmadığı durumlarda Games-Howell testi uygulanması tercih edilmiştir. Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki yordayıcılığını analiz etmek için Çoklu

Doğrusal Regresyon analizi uygulanmıştır. Ek olarak, bu çalışma için %95 güven aralığı, p değeri .05 olarak referans alınmıştır.

Tablo 2.

Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeğinin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

	Basıklık	Çarpıklık
Duygusal Sıcaklık-Anne	-.57	-.15
Aşırı Koruyuculuk-Anne	.03	.53
Reddecilik-Anne	2.92	1.69
Duygusal Sıcaklık-Baba	-.55	-.03
Aşırı Koruyuculuk-Baba	.20	.69
Reddecilik-Baba	2.68	1.61
Yetersizlik Duygusu Ölçeği (Toplam)	-.30	.33
Cesaretin Kırılması	-.49	.32
Kendi Değerini Yadsıma	-.19	.60
Yararsız Üstünlük Çabası	-.28	-.25
Öz Duyarlık Ölçeği (Toplam)	-.34	-.02
Öz Sevecenlik	-.57	.11
Öz Yargılama	-.48	-.35
Paylaşımların Bilincinde Olma	-.26	-.01
İzolasyon	-.42	-.36
Bilinçlilik	-.35	-.04
Aşırı Özdeşleşme	-.60	-.25

Tablo 3.

Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeğinin Tanımlayıcı Değerleri

	n	Min	Maks	\bar{X}	Ss.
AETÖ Duygusal Sıcaklık-Anne	386	7	28	18.99	4.45
Aşırı Koruyuculuk-Anne	386	9	36	19.99	5.51
Reddecilik-Anne	386	7	27	1.46	4.07
Duygusal Sıcaklık-Baba	386	7	28	17.74	4.82
Aşırı Koruyuculuk-Baba	386	9	36	18.98	5.37
Reddecilik-Baba	386	7	24	1.01	3.54
Yetersizlik Duygusu Ölçeği (Toplam)	386	18	88	48.17	14.21
Cesaretin Kırılması	386	8	40	2.95	7.21
Kendi Değerini Yadsıma	386	6	30	13.83	5.37
Yararsız Üstünlük Çabası	386	4	20	13.39	3.48
Öz Duyarlık Ölçeği (Toplam)	386	1	5	3.29	.68
Öz Sevecenlik	386	1	5	3.05	.88
Öz Yargılama	386	1	5	3.55	.89
Paylaşımların Bilincinde Olma	386	1	5	3.06	.82
İzolasyon	386	1	5	3.46	.89
Bilinçlilik	386	1	5	3.24	.88
Aşırı Özdeşleşme	386	1	5	3.37	.90

Duygusal Sıcaklık-Anne ortalaması (\bar{X} =18,99 SS=4,45), Aşırı Koruyuculuk-Anne ortalaması (\bar{X} =19,99 SS=5,51), Reddedicilik-Anne ortalaması (\bar{X} =10,46 SS=4,07), Duygusal Sıcaklık-Baba ortalaması (\bar{X} =17,74 SS=4,82), Aşırı Koruyuculuk-Baba ortalaması (\bar{X} =18,98 SS=5,37), Reddedicilik-Baba ortalaması (\bar{X} =10,01 SS=3,54), Yetersizlik Duygusu Ölçeği ortalaması (\bar{X} =48,17 SS=14,21), Cesaretin Kırılması ortalaması (\bar{X} =20,95 SS=7,21), Kendi Değerini Yadsıma ortalaması (\bar{X} =13,83 SS=5,37), Yararsız Üstünlük Çabası ortalaması (\bar{X} =13,39 SS=3,48), Öz Duyarlık Ölçeği ortalaması (\bar{X} =3,29 SS=0,68), Öz Sevecenlik ortalaması (\bar{X} =3,05 SS=0,88), Öz Yargılama ortalaması (\bar{X} =3,55 SS=0,89),

Paylaşımların Bilincinde Olma ortalaması ($\bar{X}=3,06$ SS=0,82), İzolasyon ortalaması ($\bar{X}=3,46$ SS=0,89), Bilinçlilik ortalaması ($\bar{X}=3,24$ SS=0,88), Aşırı Özdeşleşme ortalaması ($\bar{X}=3,37$ SS=0,90) ‘dır.

Araştırma Planı ve Süreci

Araştırmanın birinci aşamasında, Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği ve Öz-Duyarlık Ölçeklerini uyarlayan ya da geliştiren araştırmacılardan mail yolu ile ölçek izinleri alınmıştır. Ölçeklerin izinleri, “ölçek izinleri” bölümünde yer verilmiştir.	Haziran 2022
Yapılan çalışmanın diğer aşamasında Yakın Doğu Üniversitesi Etik Kurul Komisyonu’na başvurulmuştur. Etik Kuruldan izin alınarak araştırmaya başlanmıştır. Etik Kurul İzni “Etik Kurul Onayı” bölümünde yer verilmiştir.	Aralık 2022
Araştırmanın üçüncü aşamasında, araştırmanın evrenini oluşturan, annesi ve babası tarafından büyütülmüş 18 yaş ve üzeri bireylere ulaşabilmek için, Aydınlatılmış Onam Formu, Sosyo-demografik Bilgi Formu, Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği ve Öz-Duyarlık Ölçeklerinin anket formları, Google Form aracılığıyla çevrimiçi olarak araştırmacı tarafından düzenlenmiş olup araştırmaya gönüllü olarak katılmaya onay veren bireylere ulaşılmıştır.	Ocak 2023
Bu aşamadaysa kavramsal çerçeve ve ilgili alan yazısı incelenmiştir.	Şubat 2023 Mart 2023

Örneklem grubundan veriler elde edilmiştir. Elde edilen verilerin gerekli istatistik analizleri yapılmıştır. Bu analizler sonucundaysa bulgulara ulaşılmıştır. Bulgular doğrultusunda da önceden yapılmış araştırmalar incelenip tartışılarak sonuç ve öneriler kısımları yazılmıştır.	Nisan 2023 Mayıs 2023

BÖLÜM IV

Bulgular

Bu bölümde, Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeğine ait puanların sosyo-demografik değişkenlere yönünden karşılaştırılması için Bağımsız Gruplar t-testi ve ANOVA testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 4-8 arasında aktarılmıştır.

Tablo 4.

Cinsiyete Göre Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeğinin Karşılaştırılması

		n	\bar{X}	Ss.	t	Sd.	p
AETÖ Duygusal Sıcaklık-Anne	Kadın	222	19.15	4.57	.83	384	.407
	Erkek	164	18.77	4.29			
Aşırı Koruyuculuk-Anne	Kadın	222	21.16	5.95	5.22	383.997	<.001*
	Erkek	164	18.41	4.40			
Reddecilik-Anne	Kadın	222	10.97	4.42	2.98	382.744	.003*
	Erkek	164	9.77	3.45			
Duygusal Sıcaklık-Baba	Kadın	222	18.05	4.99	1.50	384	.134
	Erkek	164	17.31	4.56			
Aşırı Koruyuculuk-Baba	Kadın	222	19.82	5.86	3.79	383.961	<.001*
	Erkek	164	17.84	4.37			
Reddecilik-Baba	Kadın	222	10.05	3.58	.21	384	.836
	Erkek	164	9.97	3.49			

Tablo 4 (Devamı).

Yetersizlik Duygusu Ölçeği (Toplam)	Kadın	222	50.62	15.20	4.16	382.160	<.001*
	Erkek	164	44.85	12.03			
Cesaretin Kırılması	Kadın	222	22.36	7.67	4.74	382.311	<.001*
	Erkek	164	19.05	6.05			
Kendi Değerini Yadsıma	Kadın	222	14.55	5.75	3.18	38.628	.002*
	Erkek	164	12.86	4.66			
Yararsız Üstünlük Çabası	Kadın	222	13.72	3.59	2.21	366.899	.028*
	Erkek	164	12.94	3.29			
Öz Duyarlık Ölçeği (Toplam)	Kadın	222	3.22	.73	-2.44	38.656	.015*
	Erkek	164	3.38	.59			
Öz Sevecenlik	Kadın	222	2.99	.91	-1.51	384	.132
	Erkek	164	3.13	.83			
Öz Yargılama	Kadın	222	3.44	.91	-2.62	384	.009*
	Erkek	164	3.68	.84			
Paylaşımların Bilincinde Olma	Kadın	222	3.12	.85	1.80	368.430	.073
	Erkek	164	2.97	.77			
İzolasyon	Kadın	222	3.39	.92	-1.77	384	.078
	Erkek	164	3.55	.85			
Bilinçlilik	Kadın	222	3.16	.90	-2.15	384	.032*
	Erkek	164	3.35	.84			

Tablo 4 (Devamı).

Aşırı Özdeşleşme	Kadın	222	3.19	.90	-4.46	384	<.001*
	Erkek	164	3.60	.85			

* $p \leq .05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Duygusal Sıcaklık-Anne, Duygusal Sıcaklık-Baba, Reddecilik-Baba, Öz Sevecenlik, Paylaşımların Bilincinde Olma, İzolasyon alt boyutundan aldıkları puanlar cinsiyet gruplarına göre değerlendirildiğinde gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p > .05$).

Aşırı Koruyuculuk-Anne alt ölçeğinden ($t(383.997)=5.22, p \leq .05$), Reddecilik-Anne alt ölçeğinden ($t(382.744)=2.98, p \leq .05$), Aşırı Koruyuculuk-Baba alt ölçeğinden ($t(383.961)=3.79, p \leq .05$), Yetersizlik Duygusu Ölçeğinden ($t(382.160)=4.16, p \leq .05$), Cesaretin Kırılması alt ölçeğinden ($t(382.311)=4.74, p \leq .05$), Kendi Değerini Yadsıma alt ölçeğinden ($t(38.628)=3.18, p \leq .05$), Yararsız Üstünlük Çabası alt ölçeğinden ($t(366.899)=2.21, p \leq .05$) aldıkları puanlar cinsiyet gruplarına göre değerlendirildiğinde gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında kadınların, erkeklere kıyasla daha fazla puan almıştır.

Öz Duyarlık Ölçeğinden ($t(38.656)=-2.44, p \leq .05$), Öz Yargılama alt ölçeğinden ($t(384)=-2.62, p \leq .05$), Bilinçlilik alt ölçeğinden ($t(384)=-2.15, p \leq .05$), Aşırı Özdeşleşme alt ölçeğinden ($t(384)=-4.46, p \leq .05$) aldıkları puanlar cinsiyet gruplarına göre değerlendirildiğinde gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında erkeklerin, kadınlara kıyasla daha fazla puan almıştır.

Tablo 5.

Anne Eğitim Durumuna Göre Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeğinin Karşılaştırılması

		Var.								
		n	\bar{X}	Ss.	K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
AETÖ Duygusal Sıcaklık-Anne	Okur-yazar değil	33	16.55	4.30	G.Arası	269.16	3	89.72	4.66	.003*
	İlköğretim mezunu	206	18.97	4.20	G.İçi	7357.78	382	19.26		
	Lise mezunu	88	19.24	4.39	Toplam	7626.94	385			
	Üniversite ve üzeri	59	2.05	5.02						
	Toplam	386	18.99	4.45						
Aşırı Koruyuculuk-Anne	Okur-yazar değil	33	21.18	5.64	G.Arası	61.79	3	2.60	.68	.567
	İlköğretim mezunu	206	2.00	5.30	G.İçi	11626.19	382	3.44		
	Lise mezunu	88	19.58	5.91	Toplam	11687.99	385			
	Üniversite ve üzeri	59	19.95	5.60						
	Toplam	386	19.99	5.51						

Tablo 5
(Devamı).

Reddecilik-Anne	Okur- yazar değil	33	11.79	5.05	G.Arası	67.07	3	22.36	1.35	.257
	İlköğretim mezunu	206	1.25	3.77	G.İçi	6318.85	382	16.54		
	Lise mezunu	88	1.45	4.25	Toplam	6385.92	385			
	Üniversite ve üzeri	59	1.46	4.21						
	Toplam	386	1.46	4.07						
Yetersizlik Duygusu Ölçeği (Toplam)	Okur- yazar değil	33	48.30	14.87	G.Arası	113.47	3	37.82	.19	.906
	İlköğretim mezunu	206	48.12	13.97	G.İçi	77638.59	382	203.24		
	Lise mezunu	88	47.49	14.32	Toplam	77752.05	385			
	Üniversite ve üzeri	59	49.27	14.81						
	Toplam	386	48.17	14.21						
Cesaretin Kırılması	Okur- yazar değil	33	2.58	7.42	G.Arası	12.01	3	4.00	.08	.973
	İlköğretim mezunu	206	2.88	7.07	G.İçi	19999.15	382	52.35		
	Lise mezunu	88	21.08	7.41	Toplam	20011.16	385			
	Üniversite ve üzeri	59	21.24	7.45						
	Toplam	386	2.95	7.21						

Tablo 5
(Devamı).

Kendi Değerini Yadsıma	Okur- yazar değil	33	14.70	5.91	G.Arası	66.91	3	22.30	.77	.511
	İlköğretim mezunu	206	13.81	5.23	G.İçi	11055.80	382	28.94		
	Lise mezunu	88	13.25	5.42	Toplam	11122.72	385			
	Üniversite ve üzeri	59	14.29	5.54						
	Toplam	386	13.83	5.37						
Yararsız Üstünlük Çabası	Okur- yazar değil	33	13.03	3.49	G.Arası	16.88	3	5.63	.46	.709
	İlköğretim mezunu	206	13.44	3.54	G.İçi	4654.61	382	12.18		
	Lise mezunu	88	13.16	3.53	Toplam	4671.48	385			
	Üniversite ve üzeri	59	13.75	3.27						
	Toplam	386	13.39	3.48						
Öz Duyarlık Ölçeği (Toplam)	Okur- yazar değil	33	3.18	.74	G.Arası	1.08	3	.36	.78	.503
	İlköğretim mezunu	206	3.33	.65	G.İçi	175.66	382	.46		
	Lise mezunu	88	3.23	.68	Toplam	176.74	385			
	Üniversite ve üzeri	59	3.28	.74						
	Toplam	386	3.29	.68						

Tablo 5
(Devamı).

Öz Sevecenlik	Okur- yazar değil	33	2.76	.85	G.Arası	7.16	3	2.39	3.13	.026*
	İlköğretim mezunu	206	3.16	.86	G.İçi	291.07	382	.76		
	Lise mezunu	88	2.90	.91	Toplam	298.22	385			
	Üniversite ve üzeri	59	3.03	.88						
	Toplam	386	3.05	.88						
Öz Yargılama	Okur- yazar değil	33	3.49	.92	G.Arası	.37	3	.12	.15	.927
	İlköğretim mezunu	206	3.54	.88	G.İçi	303.67	382	.79		
	Lise mezunu	88	3.53	.93	Toplam	304.04	385			
	Üniversite ve üzeri	59	3.61	.87						
	Toplam	386	3.55	.89						
	Okur- yazar değil	33	2.89	.68	G.Arası	4.64	3	1.55	2.33	.074
	İlköğretim mezunu	206	3.15	.79	G.İçi	253.17	382	.66		
	Lise mezunu	88	2.91	.90	Toplam	257.81	385			
	Üniversite ve üzeri	59	3.06	.81						
	Toplam	386	3.06	.82						

Tablo 5
(Devamı).

İzolasyon	Okur- yazar değil	33	3.30	.99	G.Arası	1.01	3	.34	.42	.740
	İlköğretim mezunu	206	3.46	.84	G.İçi	306.70	382	.80		
	Lise mezunu	88	3.51	.93	Toplam	307.71	385			
	Üniversite ve üzeri	59	3.47	.98						
	Toplam	386	3.46	.89						
Bilinçlilik	Okur- yazar değil	33	3.13	.90	G.Arası	2.35	3	.78	1.01	.388
	İlköğretim mezunu	206	3.31	.85	G.İçi	295.63	382	.77		
	Lise mezunu	88	3.16	.95	Toplam	297.98	385			
	Üniversite ve üzeri	59	3.18	.88						
	Toplam	386	3.24	.88						
Aşırı Özdeşleşme	Okur- yazar değil	33	3.48	1.08	G.Arası	.69	3	.23	.28	.840
	İlköğretim mezunu	206	3.36	.86	G.İçi	312.06	382	.82		
	Lise mezunu	88	3.38	.88	Toplam	312.74	385			
	Üniversite ve üzeri	59	3.30	.98						
	Toplam	386	3.37	.90						

* $p \leq .05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Aşırı Koruyuculuk-Anne, Reddecilik-Anne, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Cesaretin Kırılması, Kendi Değerini Yadsıma, Yararsız Üstünlük Çabası, Öz Duyarlık Ölçeği, Öz Yargılama, Paylaşımların Bilincinde Olma, İzolasyon, Bilinçlilik, Aşırı Özdeşleşme alt boyutu anne eğitim durumu gruplarına göre değerlendirildiğinde gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>.05$).

Duygusal Sıcaklık-Anne alt ölçeğinden ($F(3.382)=4.66, p\leq.05$) elde edilen puanları anne eğitim durumuna göre karşılaştırıldığında gruplar arası bir farkın olduğu saptanmıştır. Post-hoc testi olan Tukey çoklu karşılaştırma testi bulguları incelendiğinde, ilköğretim mezunu, lise mezunu, üniversite mezunu ve üzeri olanların aldığı puanların okur-yazar olmayanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan almıştır.

Öz Sevecenlik alt ölçeğinden ($F(3.382)=3.13, p\leq.05$) elde edilen puanları anne eğitim durumuna göre karşılaştırıldığında gruplar arası bir farkın olduğu saptanmıştır. Post-hoc testi olan Tukey çoklu karşılaştırma testi bulguları incelendiğinde, ilköğretim mezunu, lise mezunu, üniversite mezunu ve üzeri olanların aldığı puanların okur-yazar olmayanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan almıştır.

Tablo 6.

Baba Eğitim Durumuna Göre Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeğinin Karşılaştırılması

		Var.								
		n	\bar{X}	Ss.	K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
AETÖ Duygusal	Okur-yazar	11	16.36	4.54	G.Arası	232.15	3	77.38	3.39	.018*
Sıcaklık-Baba	değil									
	İlköğretim	162	16.96	4.66	G.İçi	8708.42	382	22.80		
	mezunu									
	Lise	97	18.74	5.21	Toplam	894.57	385			
	mezunu									
	Üniversite	116	18.11	4.56						
	ve üzeri									
	Toplam	386	17.74	4.82						

Tablo 6
(Devamı).

Aşırı Koruyuculuk- Baba	Okur-yazar değil	11	19.73	6.36	G.Arası	96.25	3	32.08	1.12	.343
	İlköğretim mezunu	162	19.49	5.24	G.İçi	1099.54	382	28.77		
	Lise mezunu	97	18.74	5.26	Toplam	11086.79	385			
	Üniversite ve üzeri	116	18.38	5.52						
	Toplam	386	18.98	5.37						
Reddecilik-Baba	Okur-yazar değil	11	1.55	3.08	G.Arası	51.97	3	17.32	1.39	.246
	İlköğretim mezunu	162	1.41	3.78	G.İçi	477.97	382	12.49		
	Lise mezunu	97	9.62	3.21	Toplam	4822.94	385			
	Üniversite ve üzeri	116	9.74	3.47						
	Toplam	386	1.01	3.54						
Yetersizlik Duygusu Ölçeği (Toplam)	Okur-yazar değil	11	49.91	12.72	G.Arası	248.15	3	82.72	.41	.748
	İlköğretim mezunu	162	47.29	13.95	G.İçi	77503.91	382	202.89		
	Lise mezunu	97	48.42	14.13	Toplam	77752.05	385			
	Üniversite ve üzeri	116	49.02	14.86						
	Toplam	386	48.17	14.21						

Tablo 6
(Devamı).

Cesaretin Kırılması	Okur-yazar değil	11	21.91	5.94	G.Arası	83.01	3	27.67	.53	.662
	İlköğretim mezunu	162	2.58	7.24	G.İçi	19928.15	382	52.17		
	Lise mezunu	97	2.72	7.34	Toplam	20011.16	385			
	Üniversite ve üzeri	116	21.58	7.20						
	Toplam	386	2.95	7.21						
Kendi Değerini Yadsıma	Okur-yazar değil	11	14.45	5.85	G.Arası	9.73	3	3.24	.11	.953
	İlköğretim mezunu	162	13.68	5.14	G.İçi	11112.98	382	29.09		
	Lise mezunu	97	13.87	5.47	Toplam	11122.72	385			
	Üniversite ve üzeri	116	13.95	5.63						
	Toplam	386	13.83	5.37						
Yararsız Üstünlük Çabası	Okur-yazar değil	11	13.55	3.11	G.Arası	41.56	3	13.85	1.14	.332
	İlköğretim mezunu	162	13.03	3.66	G.İçi	4629.93	382	12.12		
	Lise mezunu	97	13.84	3.26	Toplam	4671.48	385			
	Üniversite ve üzeri	116	13.49	3.44						
	Toplam	386	13.39	3.48						

Tablo 6
(Devamı).

Öz Duyarlık Ölçeği (Toplam)	Okur-yazar değil	11	3.12	.45	G.Arası	.36	3	.12	.26	.855
	İlköğretim mezunu	162	3.30	.67	G.İçi	176.38	382	.46		
	Lise mezunu	97	3.28	.78	Toplam	176.74	385			
	Üniversite ve üzeri	116	3.29	.61						
	Toplam	386	3.29	.68						
Öz Sevecenlik	Okur-yazar değil	11	2.78	.50	G.Arası	1.53	3	.51	.66	.580
	İlköğretim mezunu	162	3.09	.88	G.İçi	296.69	382	.78		
	Lise mezunu	97	3.07	1.03	Toplam	298.22	385			
	Üniversite ve üzeri	116	2.99	.77						
	Toplam	386	3.05	.88						
Öz Yargılama	Okur-yazar değil	11	3.44	.69	G.Arası	.14	3	.05	.06	.982
	İlköğretim mezunu	162	3.55	.89	G.İçi	303.90	382	.80		
	Lise mezunu	97	3.54	.98	Toplam	304.04	385			
	Üniversite ve üzeri	116	3.55	.83						
	Toplam	386	3.55	.89						

Tablo 6
(Devamı).

Paylaşımların Bilincinde Olma	Okur-yazar değil	11	2.75	.51	G.Arası	1.15	3	.38	.57	.635
	İlköğretim mezunu	162	3.08	.80	G.İçi	256.66	382	.67		
	Lise mezunu	97	3.04	.96	Toplam	257.81	385			
	Üniversite ve üzeri	116	3.08	.73						
	Toplam	386	3.06	.82						
İzolasyon	Okur-yazar değil	11	3.41	.52	G.Arası	.93	3	.31	.39	.763
	İlköğretim mezunu	162	3.41	.91	G.İçi	306.78	382	.80		
	Lise mezunu	97	3.46	1.01	Toplam	307.71	385			
	Üniversite ve üzeri	116	3.53	.80						
	Toplam	386	3.46	.89						
Bilinçlilik	Okur-yazar değil	11	3.02	.75	G.Arası	1.22	3	.41	.52	.668
	İlköğretim mezunu	162	3.30	.88	G.İçi	296.76	382	.78		
	Lise mezunu	97	3.20	1.01	Toplam	297.98	385			
	Üniversite ve üzeri	116	3.22	.78						
	Toplam	386	3.24	.88						

Tablo 6
(Devamı).

Aşırı Özdeşleşme	Okur-yazar değil	11	3.30	.92	G.Arası	.15	3	.05	.06	.980
	İlköğretim mezunu	162	3.38	.92	G.İçi	312.59	382	.82		
	Lise mezunu	97	3.34	.94	Toplam	312.74	385			
	Üniversite ve üzeri	116	3.37	.86						
	Toplam	386	3.37	.90						

* $p \leq .05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Aşırı Koruyuculuk-Anne, Reddecilik-Anne, Aşırı Koruyuculuk-Baba, Reddecilik-Baba, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Cesaretin Kırılması, Kendi Değerini Yadsıma, Yararsız Üstünlük Çabası, Öz Duyarlık Ölçeği, Öz Sevecenlik, Öz Yargılama, Paylaşımların Bilincinde Olma, İzolasyon, Bilinçlilik, Aşırı Özdeşleşme alt boyutu baba eğitim durumu gruplarına göre değerlendirildiğinde gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p > .05$).

Duygusal Sıcaklık-Anne alt ölçeğinden ($F(3,382)=4.86, p \leq .05$) elde edilen puanları baba eğitim durumuna göre karşılaştırıldığında gruplar arası bir farkın olduğu saptanmıştır. Post-hoc testi olan Tukey çoklu karşılaştırma testi bulguları incelendiğinde, lise mezunu olanların aldığı puanların ilköğretim mezunu ve okur-yazar olmayanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan almıştır.

Duygusal Sıcaklık-Baba alt ölçeğinden ($F(3,382)=3.39, p \leq .05$) elde edilen puanları baba eğitim durumuna göre karşılaştırıldığında gruplar arası bir farkın olduğu saptanmıştır. Post-hoc testi olan Tukey çoklu karşılaştırma testi bulguları incelendiğinde, lise mezunu olanların aldığı puanların ilköğretim mezunu olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan almıştır.

Tablo 7.

Siz Büyürken Ailenizin Sosyoekonomik Durumuna Göre Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeğinin Karşılaştırılması

		Var.								
		n	\bar{X}	Ss.	K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
AETÖ: Duygusal Sıcaklık-Anne	Düşük	73	17.18	4.57	G.Arası	355.73	2	177.87	9.37	<.001*
	Orta	282	19.26	4.13	G.İçi	7271.20	383	18.98		
	Yüksek	31	20.74	5.67	Toplam	7626.94	385			
	Toplam	386	18.99	4.45						
Aşırı Koruyuculuk-Anne	Düşük	73	2.86	5.91	G.Arası	83.00	2	41.50	1.37	.255
	Orta	282	19.87	5.27	G.İçi	11604.99	383	3.30		
	Yüksek	31	19.13	6.54	Toplam	11687.99	385			
	Toplam	386	19.99	5.51						
Reddecilik-Anne	Düşük	73	11.53	4.70	G.Arası	112.23	2	56.12	3.43	.034*
	Orta	282	10.16	3.72	G.İçi	6273.69	383	16.38		
	Yüksek	31	10.71	5.14	Toplam	6385.92	385			
	Toplam	386	1.46	4.07						
Duygusal Sıcaklık-Baba	Düşük	73	15.82	4.46	G.Arası	397.63	2	198.81	8.91	<.001*
	Orta	282	18.03	4.63	G.İçi	8542.95	383	22.31		
	Yüksek	31	19.58	6.04	Toplam	894.57	385			
	Toplam	386	17.74	4.82						
Aşırı Koruyuculuk-Baba	Düşük	73	19.67	5.66	G.Arası	156.74	2	78.37	2.75	.065
	Orta	282	19.01	5.27	G.İçi	1093.05	383	28.54		
	Yüksek	31	17.00	5.23	Toplam	11086.79	385			
	Toplam	386	18.98	5.37						

Tablo 7

(Devamı).

Reddecilik-Baba	Düşük	73	10.67	3.63	G.Arası	39.49	2	19.74	1.58	.207
	Orta	282	9.87	3.44	G.İçi	4783.45	383	12.49		
	Yüksek	31	9.74	4.09	Toplam	4822.94	385			
	Toplam	386	10.01	3.54						
Yetersizlik Duygusu Ölçeği (Toplam)	Düşük	73	49.33	14.85	G.Arası	15.98	2	75.49	.37	.689
	Orta	282	48.00	13.98	G.İçi	77601.08	383	202.61		
	Yüksek	31	46.97	15.08	Toplam	77752.05	385			
	Toplam	386	48.17	14.21						
Cesaretin Kırılması	Düşük	73	21.32	7.68	G.Arası	2.87	2	1.44	.20	.819
	Orta	282	2.93	7.06	G.İçi	1999.29	383	52.19		
	Yüksek	31	2.35	7.59	Toplam	20011.16	385			
	Toplam	386	2.95	7.21						
Kendi Değerini Yadsıma	Düşük	73	14.45	5.80	G.Arası	35.58	2	17.79	.61	.541
	Orta	282	13.70	5.23	G.İçi	11087.14	383	28.95		
	Yüksek	31	13.55	5.74	Toplam	11122.72	385			
	Toplam	386	13.83	5.37						
Yararsız Üstünlük Çabası	Düşük	73	13.56	3.10	G.Arası	5.48	2	2.74	.23	.799
	Orta	282	13.38	3.57	G.İçi	4666.00	383	12.18		
	Yüksek	31	13.06	3.67	Toplam	4671.48	385			
	Toplam	386	13.39	3.48						
Öz Duyarlık Ölçeği (Toplam)	Düşük	73	3.19	.72	G.Arası	1.15	2	.57	1.25	.287
	Orta	282	3.30	.66	G.İçi	175.59	383	.46		
	Yüksek	31	3.40	.77	Toplam	176.74	385			
	Toplam	386	3.29	.68						

Tablo 7
(Devamı).

Öz Sevecenlik	Düşük	73	2.91	.86	G.Arası	1.70	2	.85	1.10	.334
	Orta	282	3.08	.86	G.İçi	296.52	383	.77		
	Yüksek	31	3.08	1.06	Toplam	298.22	385			
	Toplam	386	3.05	.88						
Öz Yargılama	Düşük	73	3.43	.99	G.Arası	2.31	2	1.16	1.47	.232
	Orta	282	3.55	.87	G.İçi	301.72	383	.79		
	Yüksek	31	3.75	.81	Toplam	304.04	385			
	Toplam	386	3.55	.89						
Paylaşımların Bilincinde Olma	Düşük	73	2.88	.79	G.Arası	2.95	2	1.47	2.22	.111
	Orta	282	3.11	.78	G.İçi	254.87	383	.67		
	Yüksek	31	3.05	1.10	Toplam	257.81	385			
	Toplam	386	3.06	.82						
İzolasyon	Düşük	73	3.40	.81	G.Arası	4.94	2	2.47	3.13	.045*
	Orta	282	3.43	.92	G.İçi	302.77	383	.79		
	Yüksek	31	3.84	.82	Toplam	307.71	385			
	Toplam	386	3.46	.89						
Bilinçlilik	Düşük	73	3.13	.90	G.Arası	1.25	2	.63	.81	.447
	Orta	282	3.28	.84	G.İçi	296.73	383	.77		
	Yüksek	31	3.19	1.16	Toplam	297.98	385			
	Toplam	386	3.24	.88						
Aşırı Özdeşleşme	Düşük	73	3.38	.93	G.Arası	.69	2	.35	.43	.653
	Orta	282	3.35	.89	G.İçi	312.05	383	.81		
	Yüksek	31	3.50	.94	Toplam	312.74	385			
	Toplam	386	3.37	.90						

* $p \leq .05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Aşırı Koruyuculuk-Anne, Aşırı Koruyuculuk-Baba, Reddecilik-Baba, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Cesaretin Kırılması, Kendi Değerini Yadsıma, Yararsız Üstünlük Çabası, Öz Duyarlık Ölçeği, Öz Sevecenlik, Öz Yargılama, Paylaşımların Bilincinde Olma, Bilinçlilik, Aşırı Özdeşleşme alt boyutu siz büyürken ailenizin asgari ücrete göre sosyoekonomik durumu gruplarına göre değerlendirildiğinde gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p > .05$).

Duygusal Sıcaklık-Anne alt ölçeğinden ($F(2.383)=9.37, p \leq .05$) elde edilen puanları siz büyürken ailenizin sosyoekonomik durumuna göre karşılaştırıldığında gruplar arası bir farkın olduğu saptanmıştır. Post-hoc testi olan Games-Howell çoklu karşılaştırma testi bulguları incelendiğinde, sosyoekonomik düzeyi orta ve yüksek olanların aldığı puanların sosyoekonomik düzeyi düşük olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan almıştır.

Reddecilik-Anne alt ölçeğinden ($F(2.383)=3.43, p \leq .05$) elde edilen puanları siz büyürken ailenizin sosyoekonomik durumuna göre karşılaştırıldığında gruplar arası bir farkın olduğu saptanmıştır. Post-hoc testi olan Games-Howell çoklu karşılaştırma testi bulguları incelendiğinde, sosyoekonomik düzeyi düşük olanların aldığı puanların sosyoekonomik düzeyi orta olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan almıştır.

Duygusal Sıcaklık-Baba alt ölçeğinden ($F(2.383)=8.91, p \leq .05$) elde edilen puanları siz büyürken ailenizin sosyoekonomik durumuna göre karşılaştırıldığında gruplar arası bir farkın olduğu saptanmıştır. Post-hoc testi olan Games-Howell çoklu karşılaştırma testi bulguları incelendiğinde, sosyoekonomik düzeyi orta ve yüksek olanların aldığı puanların sosyoekonomik düzeyi düşük olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan almıştır.

İzolasyon alt ölçeğinden ($F(2.383)=3.13, p \leq .05$) elde edilen puanları siz büyürken ailenizin sosyoekonomik durumuna göre karşılaştırıldığında gruplar arası bir farkın olduğu saptanmıştır. Post-hoc testi olan Games-Howell çoklu karşılaştırma testi bulguları incelendiğinde, sosyoekonomik düzeyi yüksek olanların aldığı puanların sosyoekonomik düzeyi orta ve düşük olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan almıştır.

Tablo 8.

Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeği Arasındaki İlişki

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
AETÖ 1-Duygusal	.																
Sıcaklık-Anne																	
2- Aşırı Koruyuculuk-Anne	-.28**	1															
3- Reddecilik-Anne	-.52**	.60**	1														
4- Duygusal Sıcaklık-Baba	.73**	-	-	1													
5- Aşırı Koruyuculuk-Baba	-.17**	.65**	.34**	-	1												
6- Reddecilik-Baba	-.33**	.41**	.60**	-	.58**	1											
7-Yetersizlik Duygusu Ölçeği (Toplam)	-.14**	.39**	.34**	-	.33**	.28**	1										
8 Cesaretin Kırılması	-.13**	.35**	.30**	-	.29**	.24**	.95**	1									
9- Kendi Değerini Yadsıma	-.23**	.39**	.39**	-	.33**	.30**	.89**	.77**	1								
10- Yararsız Üstünlük Çabası	.05	.25**	.16**	-.05	.25**	.15**	.74**	.61**	.49**	1							
11-Öz Duyarlık Ölçeği (Toplam)	.26**	-	-	.32**	-.27**	-.36**	-.67**	-.68**	-.62**	-.36**	1						
12- Öz Sevecenlik	.29**	-	-	.34**	-.17**	-.32**	-.39**	-.41**	-.37**	-.18**	.80**	1					
13- Öz Yargılama	.21**	-	-	.29**	-.28**	-.32**	-.68**	-.66**	-.64**	-.42**	.83**	.52**	1				
14- Paylaşımların Bilincinde Olma	.26**	-.10	-	.25**	-.09	-.26**	-.26**	-.29**	-.26**	-.04	.68**	.71**	.36**	1			
15- İzolasyon	.14**	-	-	.24**	-.31**	-.27**	-.64**	-.63**	-.57**	-.44**	.73**	.35**	.73**	.21**	1		
16- Bilinçlilik	.24**	-	-	.22**	-.18**	-.30**	-.40**	-.45**	-.39**	-.10*	.79**	.77**	.47**	.68**	.32**	1	
17- Aşırı Özdeşleşme	.06	-	-	.16**	-.24**	-.21**	-.69**	-.69**	-.61**	-.45**	.79**	.40**	.76**	.25**	.75**	.44**	1

Bu kısımda, ölçüm araçlarının birbirleri ile ilişkisini analiz etmek için Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır.

Yetersizlik Duygusu Ölçeği ile Duygusal Sıcaklık-Anne ($r=-.14$, $p\leq 0.01$), Cesaretin Kırılması ile Duygusal Sıcaklık-Anne ($r=-.13$, $p\leq 0.01$), Kendi Değerini Yadsıma ile Duygusal Sıcaklık-Anne ($r=-.23$, $p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyonlar, Öz Duyarlık Ölçeği ile Duygusal Sıcaklık-Anne ($r=.26$, $p\leq 0.01$), Öz Sevecenlik ile Duygusal Sıcaklık-Anne ($r=.29$, $p\leq 0.01$), Öz Yargılama ile Duygusal Sıcaklık-Anne ($r=.21$, $p\leq 0.01$), Paylaşımların Bilincinde Olma ile

Duygusal Sıcaklık-Anne ($r=.26, p\leq 0.01$), İzolasyon ile Duygusal Sıcaklık-Anne ($r=.14, p\leq 0.01$), Bilinçlilik ile Duygusal Sıcaklık-Anne ($r=.24, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

Yetersizlik Duygusu Ölçeği ile Aşırı Koruyuculuk-Anne ($r=.39, p\leq 0.01$), Cesaretin Kırılması ile Aşırı Koruyuculuk-Anne ($r=.35, p\leq 0.01$), Kendi Değerini Yadsıma ile Aşırı Koruyuculuk-Anne ($r=.39, p\leq 0.01$), Yararsız Üstünlük Çabası ile Aşırı Koruyuculuk-Anne ($r=.25, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar, Öz Duyarlık Ölçeği ile Aşırı Koruyuculuk-Anne ($r=-.34, p\leq 0.01$), Öz Sevecenlik ile Aşırı Koruyuculuk-Anne ($r=-.22, p\leq 0.01$), Öz Yargılama ile Aşırı Koruyuculuk-Anne ($r=-.37, p\leq 0.01$), İzolasyon ile Aşırı Koruyuculuk-Anne ($r=-.35, p\leq 0.01$), Bilinçlilik ile Aşırı Koruyuculuk-Anne ($r=-.19, p\leq 0.01$), Aşırı Özdeşleşme ile Aşırı Koruyuculuk-Anne ($r=-.33, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyonlar saptanmıştır.

Yetersizlik Duygusu Ölçeği ile Reddedicilik-Anne ($r=.34, p\leq 0.01$), Cesaretin Kırılması ile Reddedicilik-Anne ($r=.30, p\leq 0.01$), Kendi Değerini Yadsıma ile Reddedicilik-Anne ($r=.39, p\leq 0.01$), Yararsız Üstünlük Çabası ile Reddedicilik-Anne ($r=.16, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar, Öz Duyarlık Ölçeği ile Reddedicilik-Anne ($r=-.41, p\leq 0.01$), Öz Sevecenlik ile Reddedicilik-Anne ($r=-.36, p\leq 0.01$), Öz Yargılama ile Reddedicilik-Anne ($r=-.37, p\leq 0.01$), Paylaşımların Bilincinde Olma ile Reddedicilik-Anne ($r=-.28, p\leq 0.01$), İzolasyon ile Reddedicilik-Anne ($r=-.28, p\leq 0.01$), Bilinçlilik ile Reddedicilik-Anne ($r=-.33, p\leq 0.01$), Aşırı Özdeşleşme ile Reddedicilik-Anne ($r=-.27, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyonlar saptanmıştır.

Yetersizlik Duygusu Ölçeği ile Duygusal Sıcaklık-Baba ($r=-.19, p\leq 0.01$), Cesaretin Kırılması ile Duygusal Sıcaklık-Baba ($r=-.18, p\leq 0.01$), Kendi Değerini Yadsıma ile Duygusal Sıcaklık-Baba ($r=-.23, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyonlar, Öz Duyarlık Ölçeği ile Duygusal Sıcaklık-Baba ($r=.32, p\leq 0.01$), Öz Sevecenlik ile Duygusal Sıcaklık-Baba ($r=.34, p\leq 0.01$), Öz Yargılama ile Duygusal Sıcaklık-Baba ($r=.29, p\leq 0.01$), Paylaşımların Bilincinde Olma ile Duygusal Sıcaklık-Baba ($r=.25, p\leq 0.01$), İzolasyon ile Duygusal Sıcaklık-Baba ($r=.24, p\leq 0.01$), Bilinçlilik ile Duygusal Sıcaklık-Baba ($r=.22, p\leq 0.01$), Aşırı Özdeşleşme ile Duygusal Sıcaklık-Baba ($r=.16, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

Yetersizlik Duygusu Ölçeği ile Aşırı Koruyuculuk-Baba ($r=.33, p\leq 0.01$), Cesaretin Kırılması ile Aşırı Koruyuculuk-Baba ($r=.29, p\leq 0.01$), Kendi Değerini Yadsıma ile Aşırı Koruyuculuk-Baba ($r=.33, p\leq 0.01$), Yararsız Üstünlük Çabası ile Aşırı Koruyuculuk-Baba ($r=.25, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar, Öz Duyarlık Ölçeği ile Aşırı Koruyuculuk-Baba ($r=-.27, p\leq 0.01$), Öz Sevecenlik ile Aşırı Koruyuculuk-Baba ($r=-.17, p\leq 0.01$), Öz Yargılama ile Aşırı Koruyuculuk-Baba ($r=-.28, p\leq 0.01$), İzolasyon ile Aşırı Koruyuculuk-Baba ($r=-.31, p\leq 0.01$), Bilinçlilik ile Aşırı Koruyuculuk-Baba ($r=-.18, p\leq 0.01$), Aşırı Özdeşleşme ile Aşırı Koruyuculuk-Baba ($r=-.24, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyonlar saptanmıştır.

Yetersizlik Duygusu Ölçeği ile Reddedicilik-Baba ($r=.28, p\leq 0.01$), Cesaretin Kırılması ile Reddedicilik-Baba ($r=.24, p\leq 0.01$), Kendi Değerini Yadsıma ile Reddedicilik-Baba ($r=.30, p\leq 0.01$), Yararsız Üstünlük Çabası ile Reddedicilik-Baba ($r=.15, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar, Öz Duyarlık Ölçeği ile Reddedicilik-Baba ($r=-.36, p\leq 0.01$), Öz Sevecenlik ile Reddedicilik-Baba ($r=-.32, p\leq 0.01$), Öz Yargılama ile Reddedicilik-Baba ($r=-.32, p\leq 0.01$), Paylaşımların Bilincinde Olma ile Reddedicilik-Baba ($r=-.26, p\leq 0.01$), İzolasyon ile Reddedicilik-Baba ($r=-.27, p\leq 0.01$), Bilinçlilik ile Reddedicilik-Baba ($r=-.30, p\leq 0.01$), Aşırı Özdeşleşme ile Reddedicilik-Baba ($r=-.21, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyonlar saptanmıştır.

Öz Duyarlık Ölçeği ile Yetersizlik Duygusu Ölçeği ($r=-.67, p\leq 0.01$), Öz Sevecenlik ile Yetersizlik Duygusu Ölçeği ($r=-.39, p\leq 0.01$), Öz Yargılama ile Yetersizlik Duygusu Ölçeği ($r=-.68, p\leq 0.01$), Paylaşımların Bilincinde Olma ile Yetersizlik Duygusu Ölçeği ($r=-.26, p\leq 0.01$), İzolasyon ile Yetersizlik Duygusu Ölçeği ($r=-.64, p\leq 0.01$), Bilinçlilik ile Yetersizlik Duygusu Ölçeği ($r=-.40, p\leq 0.01$), Aşırı Özdeşleşme ile Yetersizlik Duygusu Ölçeği ($r=-.69, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyonlar saptanmıştır.

Öz Duyarlık Ölçeği ile Cesaretin Kırılması ($r=-.68, p\leq 0.01$), Öz Sevecenlik ile Cesaretin Kırılması ($r=-.41, p\leq 0.01$), Öz Yargılama ile Cesaretin Kırılması ($r=-.66, p\leq 0.01$), Paylaşımların Bilincinde Olma ile Cesaretin Kırılması ($r=-.29, p\leq 0.01$), İzolasyon ile Cesaretin Kırılması ($r=-.63, p\leq 0.01$), Bilinçlilik ile Cesaretin Kırılması ($r=-.45, p\leq 0.01$), Aşırı Özdeşleşme ile Cesaretin Kırılması ($r=-.69, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyonlar saptanmıştır.

Öz Duyarlık Ölçeği ile Kendi Değerini Yadsıma ($r=-.62, p\leq 0.01$), Öz Sevecenlik ile Kendi Değerini Yadsıma ($r=-.37, p\leq 0.01$), Öz Yargılama ile Kendi Değerini Yadsıma ($r=-.64, p\leq 0.01$), Paylaşımların Bilincinde Olma ile Kendi Değerini Yadsıma ($r=-.26, p\leq 0.01$), İzolasyon ile Kendi Değerini Yadsıma ($r=-.57, p\leq 0.01$), Bilinçlilik ile Kendi Değerini Yadsıma ($r=-.39, p\leq 0.01$), Aşırı Özdeşleşme ile Kendi Değerini Yadsıma ($r=-.61, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyonlar saptanmıştır.

Öz Duyarlık Ölçeği ile Yararsız Üstünlük Çabası ($r=-.36, p\leq 0.01$), Öz Sevecenlik ile Yararsız Üstünlük Çabası ($r=-.18, p\leq 0.01$), Öz Yargılama ile Yararsız Üstünlük Çabası ($r=-.42, p\leq 0.01$), İzolasyon ile Yararsız Üstünlük Çabası ($r=-.44, p\leq 0.01$), Bilinçlilik ile Yararsız Üstünlük Çabası ($r=-.10, p\leq 0.05$), Aşırı Özdeşleşme ile Yararsız Üstünlük Çabası ($r=-.45, p\leq 0.01$) değişkenleri arasında düşük düzey negatif korelasyonlar saptanmıştır.

Bulgulara, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni yordayıcılığını analiz etmek adına Çoklu Doğrusal Regresyon analizi uygulanmıştır. Bulgulara ilişkin sonuçlar Tablo 9 ve 10'da verilmiştir.

Tablo 9.

Ebeveyn Tutumlarının Yetersizlik Duygusunu Yordamasına İlişkin Bulgular

Değişkenler	B	SH	β	t	p	%95GA
Sabit	24.52	2.71		9.05	$\leq .001$	[19.1 29.85]
					*	9.
Aşırı Koruyuculuk-Anne	.45	.18	.17	2.44	.015*	[.09. .81]
Reddecilik-Anne	.63	.20	.18	3.10	.002*	[.23. 1.02]
Aşırı Koruyuculuk-Baba	.43	.16	.16	2.64	.009*	[.11. .74]

Not, GA: Güven Aralığı

Bulgular tablosu ele alındığında, regresyon modeli stepwise yöntemi ile kurulmuştur. Stepwise yönteminde anlamlı yordayıcılığı olmayan bağımsız değişkenleri modelden çıkardığından dolayı reddecilik-anne, duygusal sıcaklık-anne ve baba regresyon modeline dahil edilmemiştir. Aşırı koruyuculuk-anne ve baba, reddedicilik-anne yetersizlik duygusunu yordamaktadır. R^2 değeri .18 olup, yordayıcıların sonuç değişkenindeki varyansın %18'ini açıkladığını göstermektedir (F(3,382)=28.34, $p \leq .001$). Bulgular, aşırı koruyuculuk-annenin yetersizlik duygusunu anlamlı düzeyde yordadığını ($\beta=.17$, $p \leq .05$), reddecilik-annenin yetersizlik duygusunu anlamlı düzeyde yordadığını ($\beta=.18$, $p \leq .01$), aşırı koruyuculuk-babanın yetersizlik duygusunu anlamlı düzeyde yordadığını ($\beta=.16$, $p \leq .01$) göstermektedir.

Tablo 10.*Ebeveyn Tutumlarının Öz Duyarlılığı Yordamasına İlişkin Bulgular*

Değişkenler	B	SH	β	t	p	%95GA
Sabit	3.65	.20		18.48	$\leq .001$	[3.26, 4.04]
Reddecilik-Anne	-.05	.01	-.29	-5.76	$\leq .001$	[-.06, -.03]
Duygusal Sıcaklık-Baba	.03	.01	.20	4.05	$\leq .001$	[.01, .04]
Aşırı Koruyuculuk-Baba	-.02	.01	-.14	-2.98	.003	[-.03, -.01]

Not, GA: Güven Aralığı

Bulgular tablosu ele alındığında, regresyon modeli stepwise yöntemi ile kurulmuştur. Stepwise yönteminde anlamlı yordayıcılığı olmayan bağımsız değişkenleri modelden çıkardığından dolayı reddecilik-baba, duygusal sıcaklık-anne, aşırı koruyuculuk- anne regresyon modeline dahil edilmemiştir. Reddecilik-anne, duygusal sıcaklık-baba ve aşırı koruyuculuk-babanın öz duyarlılığı yordamaktadır. R^2 değeri .22 olup, yordayıcıların sonuç değişkenindeki varyansın %22'sini açıkladığını göstermektedir ($F(3,382)=36.31, p\leq .001$). Bulgular, reddecilik-annenin öz duyarlılığı anlamlı düzeyde yordadığını ($\beta=-.29, p\leq .001$), duygusal sıcaklık-babanın öz duyarlılığı anlamlı düzeyde yordadığını ($\beta=.20, p\leq .001$), aşırı koruyuculuk-babanın öz duyarlılığı anlamlı düzeyde yordadığını ($\beta=-.14, p\leq .01$) göstermektedir.

BÖLÜM V

Tartışma

Bu araştırmada algılanan ebeveyn tutumlarının kendini yetersiz hissetme ve öz-duyarlık eksikliğindeki yordayıcı rolü değerlendirilmiştir. Araştırmanın ilk bulgusu olarak katılımcıların cinsiyetlerine göre algıladıkları anne-baba tutumları farklılaşıp farklılaşmadığına bakılmıştır.

Aşırı Koruyuculuk ve duygusal sıcaklık anne-baba alt ölçeğinden, alınan puanlara bakıldığı zaman her iki cinsiyet için de anlamlı bir fark bulunmamıştır. 2018 yılında ergen bireylerle yapmış oldukları çalışmaya göre, erkeklerde kadınlara göre ebeveynlerinde daha az duygusal sıcaklık algıladıkları buğulanmıştır. Aynı araştırmadaki başka bir bulgudaysa erkeklerin daha az düzeyde ebeveynlerinden aşırı koruyuculuk deneyimledikleri belirtilmiştir (Akgül ve Dirik, 2018). Yapılan bu çalışmada ise aşırı koruyuculuk açısından iki cinsiyet arasında bir fark bulunmamasının nedeni olarak Akgül ve Dirik'in örneklemini ergenlerin oluşturmasından kaynaklandığı düşünölmektedir. Cankardaş (2019) 18 yaş ve üzerindeki genç yetişkin bireyler ile yaptığı araştırmada bu araştırmanın bulgusunu desteklemekte, aşırı koruyuculuk anne-baba tutumları bakımından her iki cinsiyet için de anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Öz-duyarlık ve cinsiyet arasındaki ilişkiye bakıldığındaysa öz-duyarlık alt boyutlarından olan öz-yargılama, bilinçlilik ve aşırı özdeşleşmeden alınan puanlar cinsiyete göre değerlendirildiği zaman anlamlı bir fark görölememiştir. Ortalamalar kıyaslandığında ise kadınlar erkeklerden daha fazla puan aldıkları saptanmıştır.

Bulgularla ilgili literatür çalışması yapıldığı zaman, çalışmanın bulgularını destekleyen sonuçlara ulaşılmıştır. Asıcı ve Karaca'nın 2014 yılında yaptıkları çalışmaya göre öz duyarlığın cinsiyete göre fark olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir başka araştırmada da öz duyarlığın cinsiyete göre bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (İkiz ve Totan., 2012).

Duygusal Sıcaklık-Anne alt ölçeğinden elde edilen puanlarla anne eğitim durumu karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmaya göre; ilköğretim mezunu, lise mezunu, üniversite mezunu ve üzeri olanların, okur-yazar olmayanlara göre anlamlı bir seviyede yüksek puan aldığı bulgusu elde edilmiştir. Bu da araştırmada beklenen bir bulguydu. Nitekim literatürdeki bilgiler, araştırma bulgusunu destekler

niteliktedir. Erkan ve Toran'ın (2004) yapmış olduğu araştırmada annelerin evlatlarını ret ve kabul davranışları araştırılmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde, eğitim düzeyinin düşmesi, çocuk sayısının artması ve hanenin aylık gelir düzeyi azalması, annelerin de evlatlarına karşı sergilemiş oldukları ret davranışlarını anlamlı düzeyde arttırmasına neden olmuştur (Erkan ve Toran, 2004).

Baba ve anne duygusal sıcaklık görme alt boyutlarına bakıldığında, okur-yazar olmayan, ilköğretim mezunu, lise mezunları, üniversite ve üzeri mezunları arasındaki duygusal sıcaklık görme alt boyutu farklılaştığı görülmektedir. İlköğretim mezunları babaların ve okur-yazar olmayan annelerin duygusal sıcaklık boyutları anlamlı bir şekilde düşük çıkmıştır.

Karakoç'un 2022 yılında yaptığı araştırmasına göre de babanın eğitim durumuna duygusal sıcaklık-baba alt ölçeğine bakıldığı zaman, ilköğretim mezunu ve okur yazar olmayan babaların duygusal-sıcaklık puanları lise mezunu babalara göre anlamlı düzeyde düşük çıktığı görülmektedir.

Yine benzer başka bir Tezel-Şahin ve Özyürek'in (2008) araştırmasına göre de eğitim seviyesi lise ve üstü olan ebeveynlerin aşırı koruyuculuk davranışları eğitim seviyesi lise ve altı olanlara göre anlamlı bir seviyede düşük çıkmıştır. Araştırmacılara göre bu durum ebeveynlerin eğitim seviyeleri yükseldikçe, çocuk yetiştirme davranışları ile ilgili daha bilinçli oldukları ve çocuklarına daha fazla imkan sağlamaya çalıştıkları şeklinde yorumlanmıştır.

Ebeveynlerin sosyoekonomik düzeylerinin ebeveyn tutumlarına etkisi olup olmadığını saptamak amacıyla duygusal sıcaklık-Anne alt ölçeğine bakılmıştır. Bu ölçekten elde edilen puanlar ebeveynlerin sosyoekonomik durumlarına göre karşılaştırıldığı zaman, gelir düzeylerine göre farklılıkların olduğu bulunmuştur. Bulgular kıyaslandığında, sosyoekonomik düzeyi düşük olanların, sosyoekonomik düzeyi orta ve yüksek olanlara görece duygusal sıcaklık-anne alt ölçeğinden anlamlı düzeyde düşük puan aldıkları görülmektedir. Becerik-Özçelik'in 2002 yılında yaptığı araştırmasına göre annenin, çocuklarının sergiledikleri ret ve kabul davranışları, sosyoekonomik seviyesine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Fakat istatistiksel olarak anlamlı olmamasına rağmen, kendilerini üst sosyoekonomik düzeyde algılayan annelerin, sıcaklık-sevgi, ayrıştırılmamış reddetme gibi tutumların diğer sosyoekonomik düzeye sahip annelere göre daha fazla sergilediklerini belirtmektedirler.

Reddecilik-Anne alt ölçeğine baktığımız zaman yine sosyoekonomik düzeyleri farklı olan gruplar arasında anlamlı bir farkın olduğu bulunmuştur. Sosyoekonomik düzeyi bakımından düşük olanların reddecilik anne puanları sosyoekonomik düzeyi orta seviyede olanlara göre anlamlı seviyede yüksek puanlar almışlardır.

Öğretir-Özçelik ve arkadaşlarının (2019) yapmış oldukları çalışma da araştırmadaki bulguları desteklemektedir. Anne ve çocukları ile yaptıkları araştırmalarında, orta ve düşük sosyoekonomik sınıfa sahip annelerin, üst sosyoekonomik sınıftakilere görece otoriter tutum sergileme oranları daha yüksek çıkmıştır. Kulaksızoğlu'nun 1989 yılında yaptığı araştırması sonucuna göre annenin sosyoekonomik seviyeleri arttığı zaman baskıcı tutumda belirli bir düzeyde azalma yaşandığı belirtilmiştir.

Bunlara ek olarak orta sosyoekonomik seviyedeki çocukların anneleri, çocuklarının daha iyi okulları kazanabilmeleri için çocuklarıyla birlikte alıştırmaya yaparken ve onları sınava hazırlarken, sosyoekonomik düzeyi düşük annelerin, çocuklarının derslerine yardımcı olabilecek kadar yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşünmeleri nedeniyle çocuklarına yeteri kadar yardım edemediği saptanmıştır (Kağıtçıbaşı, 2007; Tunç, 2011).

Ebeveyn tutumlarının başka bir alt ölçeği olan Duygusal Sıcaklık-Baba'ya baktığımız zaman da açıkça görülmektedir ki sosyoekonomik düzeyi düşük olanların yüksek ve orta sosyoekonomik düzeye sahip olanlara göre duygusal sıcaklık-baba alt boyutu anlamlı bir seviyede düşük puan almıştır.

Daha yüksek sosyoekonomik statüye sahip ebeveyn gruplarının çocuklarının gelişimi için daha uygun davranışlar sergiledikleri sonucuna varılmaktadır (Miller, 1988). Düşük sosyoekonomik sınıfa ait babaların uyum ve itaat davranışlarına önem verdikleri, orta sosyoekonomik sınıfa ait ebeveynlerin ise kendini idare etme, özerklik ve sosyalleşme davranışlarının desteklendiği belirtilmiştir (Tunç, 2011).

Özet olarak, ebeveynlerin sosyoekonomik seviyeleri düştüğünde daha fazla istismar, ihmal ve cezalandırıcı gibi olumsuz tutumların uygulandığı, sosyoekonomik seviye arttığında ise ebeveynlerin çocuklarına karşı olan olumsuz davranışlarının azaldığı ve de demokratik tutumların daha da arttığı açıkça görülmüştür (Sezer ve Oğuz, 2010).

Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği, Yetersizlik Duygusu Ölçeği, Öz Duyarlık Ölçeği Arasındaki ilişki incelendiğinde, Yetersizlik Duygusu Ölçeği alt

boyutları ve ebeveyn tutumları alt boyutları Cesaretin Kırılması ile Reddedicilik-anne-baba, Kendi Değerini Yadsıma ile Reddedicilik-Anne-baba Yararsız Üstünlük Çabası ile Reddedicilik-Anne-baba değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar, saptanmıştır. Alan yazı incelendiğinde araştırmaların kısıtlı olması sebebiyle çok fazla bulgu bulunamamıştır. Ang (2006), çalışmasında, algılanan ebeveyn tutumunu yetersizlik duygusu ile ilişkili bulmuştur.

Ebeveyn tutumu yetersizlik duygusunu yordayıp yordamadığı incelendiğinde ise algılanan ebeveyn tutumu ölçeğinin alt boyutlarından aşırı koruyucu tutum ve yetersizlik duygusunun alt boyutlarından olan kendi değerini yadsıma, cesaretin kırılması ve yararsız üstünlük çabası arasında düşük düzey pozitif korelasyon olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Literatür çalışmalarına bakıldığında ise Çobanoğlu'nun 2020 yılında yaptığı çalışmada algılanan koruyucu-istekçi ebeveyn tutumu ile yetersizlik duygusunun alt boyutlarından olan yararsız üstünlük çabası, kendi değerini yadsıma ve cesaretin kırılması arasındaki ilişkiler tek tek incelendiğinde aralarında anlamlı pozitif ilişkiler tespit edilmiştir (Çobanoğlu, 2020). Bu farklılığın Çobanoğlu'nun yaptığı araştırmanın sadece üniversite öğrencileri ile sınırlı olması, bu araştırmanın ise 18 yaş üstü bireyleri kapsamaması nedeni ile olduğu düşünülmektedir.

Algılanan ebeveyn tutumları ve öz-duyarlılığı yordamasına ilişkin araştırmadan elde edilen bulgulara göre; reddecilik-annenin öz duyarlılığı anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur. Duygusal sıcaklık-baba ve aşırı koruyuculuk-babanın da öz duyarlılığı anlamlı düzeyde yordamaktadır.

Zareian ve arkadaşlarının yaptığı araştırmalar sonucunda ebeveyn tutumları ile öz-duyarlılık arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır (Zareian vd., 2017). İmanoğlu'nun 2021 yılında yaptığı araştırma da bulguyu destekler niteliktedir. Yetişkin bireylerin algıladıkları aşırı korumacı ve reddedici anne-baba tutumları ile öz-duyarlılık seviyeleri anlamlı düzeyde negatif; ebeveyn tutumu alt boyut olan duygusal sıcaklık ile öz-duyarlılık seviyeleri arasında anlamlı düzeyde pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Bir başka araştırmaya göre ise, algılanan ebeveyn tutumları babadan kontrol boyutunun alt ölçeği ile öz-duyarlılık arasında anlamlı ve negatif yönde etkilediği görülmektedir (Martens, 2005)

BÖLÜM VI

Sonuç ve Öneriler

Sonuçlar

Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Kendini Yetersiz Hissetme ve Öz-Duyarlık Eksikliğindeki Yordayıcı Rolünü incelemek amacı ile yapılan araştırmamızda aşağıdaki bilgilere ulaşılmıştır.

Öz Duyarlık Ölçeğinden, Öz Yargılama, Bilinçlilik, Aşırı Özdeşleşme alt ölçeklerinden alınan puanlar cinsiyetlere göre bakıldığında gruplar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Ortalamalar kıyaslandığında ise erkekler, kadınlara göre daha fazla puan aldığı saptanmıştır.

Aşırı Koruyuculuk-Anne ve aşırı koruyuculuk-baba alt ölçeklerinden, yetersizlik duygusu ölçeğinin alt ölçeklerinden, cesaretin kırılması, kendi değerini yadsıma, yararsız üstünlük çabasından almış oldukları puanlar cinsiyetlere göre değerlendirildiği zaman gruplar arası anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ortalamaları karşılaştırdığımızda ise erkekler, kadınlara nazaran daha az puan almıştır.

Annenin eğitim durumu ile öz sevecenlik alt ölçeğinden alınan puanlar karşılaştırma yapıldığıdaysa okur-yazar olmayan annelerin ilköğretim mezunu, lise mezunu, üniversite mezunu ve üzeri olanlardan anlamlı seviyede düşük puan aldıkları görülmektedir.

Anne eğitim durumu ve duygusal sıcaklık-anne alt ölçeğinden elde edilmiş puanlar ilköğretim mezunu, lise mezunu, üniversite mezunu ve üzeri olanların aldığı puanlar okur-yazar olmayan anneler ile karşılaştırma yapıldığında anlamlı seviyede yüksek puan aldıkları görülmektedir.

Baba eğitim durumu ile duygusal sıcaklık-baba alt ölçeği karşılaştırıldığında ise elde edilen puanlara göre lise mezunu babaların aldığı puanlar ilköğretim mezunu olanlara kıyasla anlamlı bir seviyede yüksek puan aldıkları açıkça görülmektedir.

Ailenin, siz büyürken ki asgari ücrete göre sosyoekonomik seviyesi ile reddecilik-anne alt ölçeği kıyaslandığında, sosyoekonomik seviyesi düşük olanlar sosyoekonomik seviyesi yüksek olanlara göre anlamlı bir düzeyde yüksek puan aldıkları bulunmuştur.

Siz büyürken ki ailenin asgari ücrete göre sosyoekonomik seviyesi ile duygusal sıcaklık-baba alt ölçeği karşılaştırıldığı zaman sosyoekonomik açıdan orta seviyedeki ve yüksek seviyede olanların puanları sosyoekonomik seviyesi düşük olanlara göre anlamlı seviyede yüksek puan aldığı görülmektedir.

Öz-Duyarlığın alt ölçeği olan izolasyon ile ailenin siz büyürken ki sosyoekonomik durumu kıyaslandığında elde edilen puanlara göre sosyoekonomik durumu yüksek olan ailelerin, sosyoekonomik durumu orta ve düşük olanlara göre anlamlı seviyede yüksek puan aldıkları bulunmuştur.

Yetersizlik Duygusu Ölçeği alt boyutu cesaretin kırılması ile Duygusal Sıcaklık-Anne değişkeni arasında düşük düzey negatif korelasyonlar, Öz Duyarlık Ölçeği alt boyutu Öz Sevecenlik değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar bulunmuştur.

Yetersizlik Duygusu Ölçeği, cesaretin kırılması alt boyutuyla Duygusal Sıcaklık-Baba arasında düşük düzey negatif korelasyonlar, Öz Duyarlık Ölçeği, Öz Sevecenlik alt boyutu ile Duygusal Sıcaklık-Baba değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar bulunmuştur.

Bulgular, aşırı koruyuculuk-babanın ve aşırı koruyuculuk-annenin yetersizlik duygusunu anlamlı düzeyde yordadığını göstermektedir.

Reddecilik-annenin, aşırı koruyuculuk-babanın ve duygusal sıcaklık-babanın öz duyarlığı anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Gelecek araştırmalarda çalışma grubunun daha farklı ve ebeveynleri tarafından büyütülmüş bireylerin ebeveynleri tarafından büyütülmemiş bireylerle ilgili bir karşılaştırma yapılması literatüre katkı sağlayabilir.
- Spesifik yaş grupları ile de çalışmaların yapılması alan yazına önemli ölçüde fayda sağlayabilir.
- Algılanan anne baba tutumu ile kendini yetersiz hissetme ve öz-duyarlılık arasında başka bir değişken ya da değişkenlerle ilişki olacağı düşünülüyorsa bulunan değişkenler bu araştırmaya dahil edilerek araştırma yapılması önerilmektedir.

Devlete Yönelik Öneriler

- Araştırmanın bulguları ve literatürdeki çalışmalara göre de ebeveynlerin eğitim seviyesi ile ebeveyn tutumları arasında anlamlı yönde bir ilişki saptanmıştır. Bu nedenlerden dolayı ebeveynlerin daha da bilinçlenmesi gerekmektedir. Bu bilinç düzeyinin artması için anne-babalara ücretsiz bir şekilde ebeveyn tutumlarının nasıl olması ve nelere dikkat edilmesi gerektiği ile ilgili devlet tarafından düzenlenen seminerler ya da televizyonlarda eğitici programlar verilmesi önerilmektedir.
- Sosyoekonomik düzey ile ebeveyn tutumları arasında da anlamlı yönde bir ilişki çıkmıştır. Yüksek gelir düzeyine sahip ailede yetiştirilen çocukların oynadığı oyuncaklar ve ders kaynakları ekonomik düzeyi alt seviyede olan çocuklarına göre daha fazla ve çeşitli olduğu kanısına çeşitli araştırma ve bulgular sayesinde varılabilmektedir. Bu nedenle ailelerin çocuklara eğitici oyunlar ve ders kaynağı sağlayamadığı durumlarda devletin alt ve orta seviyede yetişen çocuklara destek sağlaması faydalı olabilir.
- Sosyoekonomik seviyesi alt düzeyde olan ve eğitim seviyesi ilköğretim mezunu ve okur yazar olmayan aileler için devlet tarafından ücretsiz aile terapisi desteği sağlanması önerilmektedir.

Klinisyenlere Yönelik Öneriler

- Ebeveynlerin tutumları çocukların öz-duyarlık ve yetersizlik duygusunu anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir. Bu nedenle gerekli eğitim ve belgeleri almış klinisyenlerin ebeveynlere hangi tutumun yetersizlik duygusu ve öz-duyarlıkta düşüşe neden olabileceği hakkında psikoterapi desteği vermesi önerilmektedir.

Kaynakça

Adler, A. (1957). *Understanding Life*. Oxford: Oneworld Publications

Adler, A. (2004). *Yaşamın anlam ve amacı*. F. T. Verlag (Ed.). (K. Şipal, Çev.). Ankara: Say Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1985)

Adler, A. (2006). *The general system of Individual Psychology: Overview and summary of Classical Adlerian theory and current practice*. Classical Alderian Translation Project.

AKALIN, S., & İRKİN, R. (2018). Ebeveynlerin tutum ve davranışlarının çocukluk çağı obezitesi ile ilişkisi. *Izmir Democracy University Health Sciences Journal*, 1(3), 49-62.

Akatlı, R., & Tunçay, G. Y. (2022). Ebeveynlerin Bağlanma Biçimlerinin çocuk yetiştirme Tutumları üzerindeki Yordayıcı Rolü. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 6(1), 175–203. <https://doi.org/10.24130/eccdjec.1967202261360>

Akçınar, B., & Özbek, E. (2017). Benlik gelişiminin öz-yeterlik algısı ve ebeveyn davranışlarıyla ilişkisi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 20(40), 38-53.

Akdoğan, R., & Ceyhan, E. (2014). Adleryen grupla psikolojik danışmanın yetersizlik duygusu ve psikolojik belirtiler üzerindeki etkisi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(42).

Akgül, G. ve Dirik, G. (2018). Perceived parental attitudes and hopelessness in predicting social anxiety symptoms of Turkish male and female adolescents. *International Journal of Arts and Social Science*, 1(3), 37–45.

Akgül, A. (2022). *Üniversite öğrencilerinde algılanan ebeveyn tutumları ile beden algısı arasındaki ilişkide sosyal medya kullanımının aracılık rolü* (Master'sthesis, Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Akın, Ü., Akın, A. ve Abacı, R. (2007). Öz-duyarlık ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2007 (33): 01-10.

Akif, A. K. T. O. (2011). Kişilik oluşumunda dinin rolü. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 52(2), 191-217.

Ang, R. P. (2006). Effects of parenting style on personal and social variables for Asian adolescents. *American Journal of Orthopsychiatry*, 76(4), 503-511.

Aras, M. (2021). *Savunma mekanizmalarının kardeş sayısı ve doğum sırasına göre incelenmesi* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Asıcı, E. ve Karaca, R. (2014). Öğretmen Adaylarında Affetme Özelliği ve Öz-Duyarlık. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 27, 489-505.

Ay, C. (2019). *Adolesanların fiziksel aktivite düzeylerinin belirlenmesinde algılanan ebeveyn tutumu ve sosyal desteğin rolü* (Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).

Aydoğdu, F. & Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi . *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi* , 11 (2) , 0-0 Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/befdergi/issue/28762/307860>

Bağçeli Kahraman, P., & Çubukcu, A. (2019). Okul öncesi dönem çocuklarının Annelerinin istismar Düzeyleri, Ebeveyn Tutumları ve çocuklarının davranış problemleri arasındaki ilişki. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 1304–1331. <https://doi.org/10.26466/opus.507909>

Bahtiyar, A., & Bilge, C. A. N. (2017). Fen Öğretmen Adaylarının Bİlİmsel Süreç Becerileri İle Bİlİmsel Araştırmaya YönelİK Tutumlarının İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (42), 47-58.

Bahtiyar, M. (2019). *Üniversite öğrencilerinde mükemmeliyetçilik özellikleri ve yetersizlik duygusu arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Master's thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Başal, H. A. , Bağçeli Kahraman, P. , Taner Derman, M. , Kahraman, Ö. & Sümer, H. (2014). 'Otoriter' ve 'Demokratik' Tutuma Sahip Ebeveynleri Olan 5-6 Yaş Çocuklarının Evcilik Oyunlarında Üstlendikleri Roller . *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 3 (2) , 384-409 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/amauefd/issue/1731/21233>

Baumrind, D. (1968). Authoritarian v.s. authoritative parental control. *Adolescence*, 3: 255-272.

Baynal, F. (2021). Erinlik (Ön Ergenlik) Dönemi Korku, Kaygı ve Din İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Bilimname*, (45), 261-299.

BOLAT, E. Y. (2018). Anne baba tutumlarının çocukların sosyal becerileri üzerindeki etkisi. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi* (ÇEDAR), 2(2), 32-38.

Bornstein, L., & Bornstein, M. H. (2007). Parenting styles and child social development. *Encyclopedia on early childhood development. Montreal: Centre of Excellence for Early Childhood Development and Strategic Knowledge Cluster on Early Child Development.*

Bornstein, M. H., & Zlotnik, D. (2008). Parenting styles and their effects. *Encyclopedia of Infant and Early Childhood Development*, 496–509. <https://doi.org/10.1016/b978-012370877-9.00118-3>

Börekçi, B. (2017). *Okul öncesi çocuklarda dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu belirtilerinin, davranışsal, sosyal problemler, aile işlevselliği ve ebeveyn tutumları ile ilişkilerinin değerlendirilmesi* (Master's thesis, Işık Üniversitesi).

Bravo, A. J., Pearson, M. R., & Kelley, M. L. (2017). Mindfulness and psychological health outcomes: A latent profile analysis among military personnel and college students. *Mindfulness*, 9(1), 258–270. <https://doi.org/10.1007/s12671-017-0771-5>

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Örnekleme yöntemleri*.

Çakır, K. & Şen, E. (2012). Psikolojik Doğum Sırasına Göre Adil Dünya İnancı . *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 1 (32) , 57-69 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/erusosbilder/issue/23766/253346>

ÇAKIR, S., & YAVUZ GÜLER, Ç. (2021). Genel Aidiyet, öz-anlayış, affetme ve problem Alanları Gerçek ve Psikolojik Doğum Sırasına Göre Farklılaşır mı? *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1332–1352. <https://doi.org/10.33206/mjss.740804>

Canatan, K. (2020). Geleneksel Ve Modern Ailelerde Çocuk Yetiştirme Tutumları .*İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 8 (16) , 151-165 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/izusbd/issue/54960/741413>

Cankardaş, S. (2019). Kadın ve erkeklerde olumsuz değerlendirilme korkusunun belirlenmesinde algılanan ebeveyn tutumları ve benlik saygısının rolü. *Psikoloji Çalışmaları*, 39(1), 79-97.

Çapulcuoğlu, U. (2012). *Öğrenci tükenmişliğini yordamada stresle başa çıkma, sınav kaygısı, akademik yetkinlik ve anne-baba tutumları değişkenlerinin incelenmesi* (Master's thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Çelik, H., Halil, E. K. Ş. İ., & Gülsu, N. (2017). Orta çocukluk döneminde güvenli bağlanma ile mükemmeliyetçiliğin çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 7(47), 53-68.

Cho, J., Park, D. J., & Ordonez, Z. (2013). Communication-oriented person-organization fit as a key factor of job-seeking behaviors: Millennials' social media use and attitudes toward organizational social media policies. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(11), 794-799.

Çınarbaş, D. C. & Nilüfer, G. (2019). ADLER VE SULLOWAY'IN DOĞUM SIRASI KURAMLARI VE GÖRGÜL BULGULAR İLE İLGİLİ BİR DERLEME . *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* ,59 (1) , 125-151 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/dtcfdergisi/issue/66801/1044578>

Çobanoğlu, A. N. *Üniversite öğrencilerinde algılanan anne baba tutumları ile mükemmeliyetçilik ve yetersizlik duygusu arasındaki ilişki* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological bulletin*, 113(3), 487.

Dede, E. (2015). *Psikolojik doğum sırasının bireyci-toplulukçu-ilişkisel benlik tipi üzerine etkisi* (Master's thesis, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Delen, E. (2021). *Üniversite öğrencilerinde algılanan ebeveyn tutumu ve sosyal anksiyete ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Demir, S. (2017). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile kaygı düzeyleri ve yetersizlik duyguları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Dinkmeyer, D., McKay, G. D., & Dinkmeyer Jr, D. (1978). *Parent Education leaders' manual*.

Dixon, P. N., & Strano, D. A. (1989). The measurement of inferiority: A review and directions for scale development. *Individual Psychology*, 45(3), 313-322.

Doğruyol, S., & Yetim, Ü. (2019). *Ebeveyne bağlanma, algılanan anne/baba tutumu ile akran ilişkileri arasındaki ilişkide benlik saygısının aracılık rolü*. *Nesne*, 7(14), 34-51.

Doksat, N. G., & Ciftci, A. D. (2016). Bağlanma ve yaşamdaki izdüşümleri. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 25(4), 489-501.

Eker, H. (2011). *Üniversite öğrencilerinin öz-duyarlık ve duyarlı sevgi düzeylerinin ebeveyn tutumları açısından incelenmesi* (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi).

Ekşi, H., Sevim, E., & Kurt, B. (2016). *Psikolojik Doğum Sırası ile Yetersizlik Duygusunun Yetişkin Bağlanma Stillerini Yordama Düzeyinin incelenmesi*. *İlköğretim Online*, 15(3). <https://doi.org/10.17051/ilo.2016.90300>

Eni, B. (2017). *Lise öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığı ve algıladıkları ebeveyn tutumlarının değerlendirilmesi* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

ERGİN, E., ERGİN, B., & KILIÇOĞLU, E. A. (2022). ADLER'İN PERSPEKTİFİNDEN" KARDEŞ" METAFORU¹. *Eğitim Bilimleri Alanında Uluslararası Araştırmalar XI*, 81.

Erkan, S., & Toran, M. (2004). Alt sosyo-ekonomik düzey annelerin çocuklarını kabul ve reddetme davranışlarının incelenmesi (Diyarbakır örneği).

Ferah, N. (2014). *Bireysel psikoloji ve din*.

Gander M. J. Ve H. W. Gardiner (2010). "Çocuk ve Ergen Gelişimi", Yayıma Haz.: Bekir Onur, Ankara: İmge Kitabevi.

Geçtan, E. (1998). Psikanaliz ve sonrası. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Gilbert, P. (2010). *Compassion focused therapy: Distinctive features. The CBT distinctive features series*. New York: Routledge.

Gündoğmuş, G. (2017). *Yalnızlık düzeyinin yordanmasında anne baba tutumları ve okul tükenmişliği* (Master's thesis, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı).

Güneş, A. (2013). *Doğal Ebeveynlik*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Güngör, M. (2014). OKULÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ TELEVİZYON İZLEME ALIŞKANLIKLARI VE ANNE BABA TUTUMLARI. Mustafa Kemal Üniversitesi *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(28), 199-216.

Hamarta, E., BALTACI, A. G. Ö., Ömer, Ü. R. E., & DEMİRBAŞ, U. P. D. E. (2010). Lise öğrencilerinin utangaçlıklarının algılanan anne baba tutumları ve problem çözme yaklaşımları açısından incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 21(21), 73-82.

Heaven, P. ve Ciarrochi, J. (2008). Parental styles, gender and the development of hope and self-esteem. *European Journal of Personality*, 22, 707-724. doi:10.1002/per.699

İkiz, E. ve Totan, T. (2012). *Üniversite öğrencilerinde öz-duyarlık ve duygusal zekânın incelenmesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(1), 51-71.

İmanoğlu, M. C. (2021). *Algılanan ebeveynlik tutumları, benlik saygısı, olumlu-olumsuz duygulanım ve öz-şefkat ilişkisi* (Master's thesis, Maltepe

Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).integrative model. Psychological bulletin, 113(3), 487.

İnci, B., & Ergen, A. (2019). Bilinçli farkındalığın (mindfulness) sürdürülebilir tüketim bağlamında incelenmesi. *PPAD Pazarlama Kongresi Bildiri Kitabı*, 1(4), 546-567.

İrkin, A. Ç. (2012). Çocukların gelişim süreci ve televizyonun etkileri. *Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi. Ankara: RTUK.*

Karababa, A. (2018). Ön Ergenlerin Umut Düzeylerinin Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi* , 1 (1) , 48-64 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/apdad/issue/41936/486079>

Karakoç, Ö. (2022). *Yetişkinlerdeki psikolojik dayanıklılık ile anne baba tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Kağıtçıbaşı, Ç., (2007). Kültürel psikoloji. (3. bs.) İstanbul; Evrim Yayın Evi.

Kımtır, N. (2015). İlgili-seven Anne-baba tutumları ile Din ve Dindarlık Arasındaki ilişki üzerine. *Dini Araştırmalar*, 18(46), 9–44. <https://doi.org/10.15745/da.69845>

Kınay, F. (2013). *Beş boyutlu bilinçli farkındalık ölçeği'ni Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması* (Master's thesis, İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.).

KOÇ, M. S., & OWEN, F. K. (2021). Öz-duyarlılığın vücut algısı, beden kitle indeksi, yaş ve ebeveyn tutumları ile ilişkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 130-144.

Kulaksızoğlu, A. (1989) “Ergen- Aile Çatışmaları İle Annenin Tutumları Arasındaki İlişki Ve Ergenin İlişkileri”, *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri*, 1: 71-87.

Kulaksizoglu, A. (1998). Ergenlik psikolojisi. *Adolescence psychology*. Istanbul: Remzi Kitapevi.

KURTOĞLU, M., & BAŞGÜL, Ş. (2019). Koruyucu Faktor Olarak Öz-Sefkat Uzerine Bir Derleme calismasi. *Journal of Cognitive-Behavioral Psychotherapy and Research*,1. <https://doi.org/10.5455/jcbpr.52857>

Küçük, M. (2020). *Yetişkinlerin öz şefkat, bağlanma stilleri ve psikolojik iyi oluş özelliklerinin incelenmesi* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Laboratuvarı, B., ÖZTÜRK, Ö. Ü. A., AKDOĞAN, A. G. N., ALPARSLAN, A. G. K., BAĞCI, A. G. E., BAŞ, A. G. G., ... & Laboratuvarlarımız, K. *Öz Şefkatin İyi Oluş Üzerindeki Etkileri*.

Martens, P. M. (2005). *Parenting and internal working models in preschool-age children*. Northern Illinois University.

M. Toran, Z. Ulusoy, B. Aydın, T Deveci, A Akbulut ... S Erkan, M Toran. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 27 (27), 91-97, 2004.

Mevlüt, K. A. Y. A. (1997). Ailede anne-baba tutumlarının çocuğun kişilik ve benlik gelişimindeki rolü. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9(9), 193-204.

NEFF, K. R. I. S. T. I. N. (2003a). Self-compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. *Self and Identity*, 2(2), 85–101. <https://doi.org/10.1080/15298860309032>

Neff, K. & McGehee, P. (2010). Self-compassion and psychological resilience among adolescents and young adults. *Self and Identity*, 9(3), 225-240.

Oktan, V., Odacı, H., & Berber Çelik, Ç. (2014). Psikolojik Doğum sırasının psikolojik sağlamlığın yordanmasındaki rolünün incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1).

<https://doi.org/10.17240/aibuefd.2014.14.1-5000091506>

Ossiannilsson, E., Altınay, F., & Altınay, Z. (2015). Analysis of MOOCs practices from the perspective of learner experiences and quality culture. *Educational Media International*, 52(4), 272-283.

Ö. (2018). *Üniversite öğrencilerinde algılanan ebeveyn tutumları ile sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişkide psikolojik dayanıklılığın ve kaygı duyarlılığının aracı rolleri*. İstanbul: Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özdemir, O., Özdemir, P. G., Kadak, M. T., & NASIROĞLU, S. (2012). Kişilik gelişimi. *Psikiyatride güncel yaklaşımlar*, 4(4), 566-589.

Öztürk, N. N, (2019) *Üniversite Öğrencilerinin. Yetersizlik, Suçluluk ve Utanç Duygularının Kendini Sabotaj Eğilimine. Etkisinin İncelenmesi*. (Master's thesis, Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı)

ÖĞRETİR ÖZÇELİK, A. Y. Ş. E., & ŞIVKIN, E. (2019). Çeşitli Sosyo-Ekonomik Düzeylerdeki Anne Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Asya Studies*, 9(1).

Özyeşil, Z. (2011). *Üniversite öğrencilerinin öz-anlayış düzeylerinin bilinçli farkındalık kişilik özellikleri ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*.

Özyürek, A., & TEZEL ŞAHİN, F. A. T. M. A. (2005). Kırsal Bölge ve Şehir Merkezinde Yaşayan 5 6 Yaş Grubu Çocuğa Sahip Anne Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(3).

Ramazan, S. A. K., Sak, İ. Ş., Sibel, A. T. L. I., & Şahin, B. (2015). Okul öncesi dönem: Anne baba tutumları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 972-991.

Rauf, K., & Ahmed, J. (2017). The relationship of authoritarian parenting style and academic performance in school students. *Pakistan Journal of Psychology*, 48(2).

Şahin, F. T., & Özyürek, A. (2008). 5-6 yaş grubu çocuğa sahip ebeveynlerin demografik özelliklerinin çocuk yetiştirme tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 395-414.

ŞANLI, D., & Öztürk, C. (2015). Anne babaların çocuk yetiştirme tutumları ve tutumlar üzerine kültürün etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(4), 240-246.

Sezer, Ö. (2010). Ergenlerin Kendilik Algılarının Anne Baba Tutumları Ve Bazı Faktörlerle İlişkisi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-19.

Sezer, Ö., & Vuslat, O. Ğ. U. Z. (2010). ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE KENDİLERİNİ DEĞERLENDİRMELERİNİN ANA BABA TUTUMLARI VE BAZI SOSYO DEMOGAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(3), 743-758.

Soyumtürk, İ. (2021). *Yetişkin bireylerde algılanan ebeveyn tutumu ile çocukluk çağı travmalarının duygusal yeme üzerine etkisinin incelenmesi* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Subaşı, D. & Öğretim Özçelik, A. (2019). Ergenlerin Algıladıkları Anne Baba Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi . *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi* , 7 (1) , 25-47 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/karefad/issue/47079/526482>

Strano, D. A., & Dixon, P. N. (1990). The comparative feeling of inferiority index. *Individual Psychology*, 46(1), 29-42

Tel, F. D., & Sarı, T. (2016). Üniversite öğrencilerinde Öz-Duyarlık ve Yaşam Doyumu. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1).<https://doi.org/10.17240/aibuefd.2016.16.1-5000182922>

TOPKAYA, N., KÖKSAL, Z., & BAYRAM, S. (2022). Ergenlerde iyi Oluşun Yordanmasında Bilişsel Esneklik ve öz-şefkatin rolü. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*. <https://doi.org/10.51460/baebd.1084576>

Tunç, A. (2011). *İlköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin karar vermede özsaygı ve karar verme stilleri ile algılanan ana baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Türker, A. (2021). Ergenlerde Çocukluk Çağı Travma Yaşantıları Ve Bağlanma Stillerinin Aldıkları Depresyon Tanısı Şiddetiyle ve Aile Tutumları İle İlişkisinin İncelenmesi.

TÜRKÇAPAR, Ü., & EROĞLU, H. (2021). Özel Yetenek Sınavına Hazırlanan Bireylerin Yetersizlik Düzeylerinin İncelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 59-69.

Uykan, E., & AKKAYNAK, M. (2019). Ebeveyn tutumları ile çocukların öz düzenlemeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 6(3), 1620-1644.

Ünal, G. (2021). *Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmaları ve öz şefkat düzeyinin, duygu düzenleme güçlüğü ile ilişkisinin incelenmesi* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Varıncıer, Ş. E. (2019). *Yetişkin psikolojik sağlamlığı üzerine bir inceleme: algılanan ebeveyn tutumu, kontrol odağı, algılanan sosyal destek ve stresle başa çıkma stilleri* (Master's thesis, İbn Haldun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Yalnız, A. (2014). *Algılanan anne baba tutumları, kendini sabotaj ve öz-yeterlik arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi).

Yavuzer, H. (1998). *Ana Baba Okulu*. İstanbul: Remzi Kitabevi

Yavuzer, H. (1998). *Çocuk Psikolojisi*. 16. basım. İstanbul: Remzi Kitabevi

Yıldırım, M., & Sarı, T. (2018). Öz-Şefkat Ölçeği Kısa Formu'nun Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(4), 2502-2517.

YILDIZ, S. A. (2004). *Ebeveyn tutumları ve saldırganlık*. *Polis Bilimleri Dergisi*, 6(3).

Yılmaz Bingöl, T. (2017). Çerkez Toplumunu Etiğinin Adler Yaklaşımının Temel kavramları ile incelenmesi. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 73–73. <https://doi.org/10.16947/fsmia.323353>

Yılmaz, E. (2016). Yönetim kuramları ve eğitim yönetimi. İ. Maya (Edt.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* (1. baskı., pp. 89–111). Lisans Yayıncılık. (DOI or URL)

Yücel, Y. (2013). *Ortaokul öğrencilerinin algıladıkları anne-baba tutumlarının, benlik saygısı ve öğrenilmiş çaresizlik ile ilişkisi* (Master's thesis, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Ekler

Ek 1.

Katılımcı Bilgilendirme Formu

Bu çalışma, Yrd. Doç. Dr. Ezgi ULU danışmanlığında Yakın Doğu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans programı öğrencisi Psikolog Adasu Aygöl tarafından algılanan ebeveyn tutumlarının kendini yetersiz hissetmede ve öz-duyarlık eksikliğindeki yordayıcı rolünü incelemek amacıyla yürütülen bir tez çalışmasıdır.

Bu anket aracılığıyla toplanan veriler algılanan ebeveyn tutumlarının, kendini yetersiz hissetme ve öz-duyarlık eksikliğindeki yordayıcı rolünü anlamamız için kullanılacaktır.

Aşağıdaki anketi doldurarak, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmiş olacaksınız. Uygulama yaklaşık olarak 15-20 dakika sürmektedir. Araştırmadaki sonuçlar bireysel olarak değerlendirilmeyip, grup sonuçları olarak değerlendirilecektir. Vermiş olacağınız bilgiler sadece bilimsel bir araştırma amacı ile kullanılacağından adınızı ve soyadınızı yazmanıza gerek yoktur. Vermiş olacağınız cevaplar kesinlikle gizli kalıp yalnızca araştırma ekibi ile paylaşılacaktır onun dışında herhangi bir kimseyle paylaşılmayacaktır. Bu çalışma sırasında toplanan veriler, yalnızca akademik araştırma için kullanılacaktır ve yalnızca ulusal/uluslararası akademik toplantılarda ve/veya yayınlarda sunulacaktır. Araştırma için sorulan soruların doğru veya yanlış cevapları yoktur. Sorulara yanıt verirken, bütün soruları okuyarak, samimi, dürüst olmanız ve boş bırakmadan cevaplandırmanız, araştırmanın sonuçları için çok önemlidir ve araştırmanın güvenilir olmasına yardımcı olacaktır. Yukarıda da yazıldığı üzere, görüşmelerde ve ölçeklerde verdiğiniz cevaplar kesinlikle gizli kalacaktır. Eğer çalışma ile ilgili herhangi bir şikâyet, sorunuz ya da görüşünüz varsa bu çalışmanın araştırmacısı ile iletişime geçmekten çekinmeyiniz

Eğer araştırmanın sonuçlarıyla ilgileniyorsanız 01.07.2023 tarihinden itibaren araştırmacı ile iletişime geçebilirsiniz.

Araştırmacı: Adasu Aygöl

e-mail: pskadasuaygul@gmail.com

Ek 2.**Aydınlatılmış Onam Formu**

Bu çalışmanın amacı algılanan ebeveyn tutumlarının, kendini yetersiz hissetme ve öz-duyarlık eksikliğindeki yordayıcı rolü incelenmesidir. Bu araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Kişisel bilgileriniz ve ankete verdiğiniz cevaplar araştırma ekibi dışında kimse ile paylaşılmayacaktır. Bu çalışma boyunca toplanan veriler, yalnızca akademik araştırma amacı ile kullanılacaktır ve yalnızca ulusal/uluslararası akademik toplantılarda ve/veya yayınlarda sunulacaktır. Bizimle iletişime geçerek istediğiniz zaman hiçbir gerekçe göstermeden çalışmadan çekilebilirsiniz. Eğer çalışmadan çekilmeye karar verirsiniz, sizden toplanılan tüm veriler veri tabanımızdan silinecektir ve sizinle ilgili olan veriler çalışmadan çıkarılıp kullanılmayacaktır.

Yardıminız için çok teşekkür ederiz

Araştırmacı: Adasu Aygöl

e-mail: pskadasuaygul@gmail.com

Ek 3.**Sosyo-Demografik Bilgi Formu**

1. Cinsiyet :KadınErkek

2. Eğitim Durumu :İlköğretim mezunuLise mezunu
...Üniversite ve üzere

3. Çalışma Durumu: ...Çalışıyor ...Çalışmıyor

4. Siz büyürken size göre ailenizin asgari ücrete göre gelir düzeyi:Düşük
....OrtaYüksek

5. 18 yaşına kadar size kimAnne-BabaYalnız anne
büyüttü?

...Yalnız baba ...Sosyal kurum ...Akrabalar

Ek 4.**Algılanan Ebeveyn Tutumu Ölçeği EMBU-C**

Aşağıda çocukluğunuz ile ilgili bazı ifadeler yer almaktadır.

Anketi doldurmadan önce aşağıdaki yönergeyi lütfen dikkatle okuyunuz:

1. Anketi doldururken, anne ve babanızın size karşı olan davranışlarını nasıl algıladığınızı hatırlamaya çalışmanız gerekmektedir. Anne ve babanızın çocukken size karşı davranışlarını tam olarak hatırlamak bazen zor olsa da, her birimizin çocukluğumuzda anne ve babamızın kullandıkları prensiplere ilişkin bazı anılarımız vardır.
2. Her bir soru için anne ve babanızın size karşı davranışlarına uygun seçeneği yuvarlak içine alın. Her soruyu dikkatlice okuyun ve muhtemel cevaplardan hangisinin sizin için uygun cevap olduğuna karar verin. Soruları anne ve babanız için ayrı ayrı cevaplayın.

Anne ve babam, nedenini söylemeden bana kızarlardı ya da ters davranırlardı.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

2. Anne ve babam beni överlerdi.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

3. Anne ve babamın yaptıklarım konusunda daha az endişeli olmasını isterdim.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

Ek 5.**Yetersizlik Duygusu Ölçeği**

Açıklama: Aşağıda bireylerin çeşitli durumlarda yaşadıkları duygu, düşünce ve davranış biçimlerini içeren ifadeler bulunmaktadır. İfadelerin size ne ölçüde uygun olduğunu, karşılardaki kutucuklarda yer alan **1, 2, 3, 4 veya 5** rakamını yuvarlak içine alarak belirtiniz.

İşaretlemeyi yaparken; olmayı istediğiniz veya doğru olduğuna inandığınız ideal durumları değil genel yaşam biçiminizi dikkate alınız.

	Bana hiç uygun değil	2	3	4	Bana tamamen uygun
1. Bir işe girişmek için birilerinin beni cesaretlendirmesi gerekir.	1	2	3	4	5
2. İnsanlara sıkıcı geldiğimi düşünürüm.	1	2	3	4	5
3. Sevdiklerimin mutsuzluğundan kendimi sorumlu tutarım.	1	2	3	4	5

Ek 6.**Öz-Duyarlık Ölçeği**

Bu anketten elde edilen sonuçlar bilimsel bir çalışmada kullanılacaktır. Sizden istenilen bu ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirmeniz ve sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koymanızdır. Her sorunun karşısında bulunan; (1) Hiç bir zaman (2) Nadiren (3) Sık sık (4) Genellikle ve (5) Her zaman anlamına gelmektedir. Lütfen **her ifadeye** mutlaka **TEK yanıt** veriniz ve kesinlikle **BOŞ bırakmayınız**. En uygun yanıtları vereceğinizi ümit eder katkılarınız için teşekkür ederim.

1	Bir yetersizlik hissettiğimde, kendime bu yetersizlik duygusunun insanların birçoğu tarafından paylaşıldığını hatırlatmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
2	Kişiliğimin beğenmediğim yönlerine ilişkin anlayışlı ve sabırlı olmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
3	Bir şey beni üzdüğünde, duygularıma kapılıp giderim.	1	2	3	4	5

Ek 7.

Ölçek İzinleri

11.10.2022 14:10

Gmail - Ölçek izni

Adasu Aygöl <pskadasuaygul@gmail.com>

Ölçek izni

2 ileti

pskadasuaygul@gmail.com <pskadasuaygul@gmail.com >
12:43Alıcı: gulay.dirik@deu.edu.tr

10 Haziran 2022

Sayın Gülay Dirik,
Ben Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikolog öğrencisi Adasu Aygöl.Tezim için "Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu" ölçeğinizi kullanmak için izninizi istiyorum.
İyi günler,iyi çalışmalar

iPhone'umdan gönderildi

gulay.dirik@deu.edu.tr <gulay.dirik@deu.edu.tr >
11:05Alıcı: pskadasuaygul@gmail.com

13 Haziran 2022

Merhaba,
Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları-Çocuk Formu" ölçeğini bilimsel amaçlarla ve kaynak göstererek kullanabilirsiniz.Puanlama makalede yer alıyor.
Kolay gelsin

10 Haziran 2022 12:43, pskadasuaygul@gmail.com yazdı:
[Alıntılanan metin gizlendi]

2 eklenti

 embu.pdf
87K

 EMBU.doc
45K

Adasu Aygöl <pskadasuaygul@gmail.com>

Ölçek izni

2 ileti

Adasu Aygöl <pskadasuaygul@gmail.com>

8 Haziran 2022

13:28Alıcı: rakdogan@anadolu.edu.tr

Sayın Ramazan Akdoğan,
Ben Adasu Aygöl, Yakın Doğu Üniversitesinde Klinik Psikoloji Yüksek lisans yapıyorum. Tezim için izin verirsiniz Yetersizlik Duygusu Ölçeğini kullanmak istiyorum.
İyi günler, iyi çalışmalar.

Ramazan AKDOĞAN <rakdogan@anadolu.edu.tr>

8 Haziran 2022

14:49Alıcı: Adasu Aygöl <pskadasuaygul@gmail.com>

Merhaba, tabii memnuniyetle. Ekte gönderiyorum. Kolaylıklar dilerim...

Gönderen: Adasu Aygöl <pskadasuaygul@gmail.com>**Gönderildi:** 8 Haziran 2022 Çarşamba 13:28:06**Kime:** Ramazan AKDOĞAN**Konu:** Ölçek izni

Sayın Ramazan Akdoğan,
Ben Adasu Aygöl, Yakın Doğu Üniversitesinde Klinik Psikoloji Yüksek lisans yapıyorum. Tezim için izin verirsiniz Yetersizlik Duygusu Ölçeğini kullanmak istiyorum.
İyi günler, iyi çalışmalar.

Bu elektronik posta ve onunla iletilen bütün dosyalar sadece yukarıda isimleri belirtilen kişiler arasında özel haberleşme amacını taşımakta olup gönderici tarafından alınması amaçlanan yetkili gerçek ya da tüzel kişinin kullanımına aittir. Eğer bu elektronik posta size yanlışlıkla ulaşmışsa, elektronik postanın içeriğini açıklamaz, kopyalamaz, yönlendirmez ve kullanmaz kesinlikle yasaktır. Bu durumda, lütfen mesajı geri gönderiniz ve sisteminizden siliniz. Anadolu Üniversitesi bu mesajın içerdiği bilgilerin doğruluğu veya eksiksiz olduğu konusunda herhangi bir garanti vermemektedir. Bu nedenle bu bilgilerin ne şekilde olursa olsun içeriğinden, iletilmesinden, alınmasından ve saklanmasından sorumlu değildir. Bu mesajdaki görüşler yalnızca gönderen kişiye aittir ve Anadolu Üniversitesinin görüşlerini yansıtmayabilir.

This electronic mail and any files transmitted with it are intended for the private use of the people named above. If you are not the intended recipient and received this message in error, forwarding, copying or use of any of the information is strictly prohibited. Any dissemination or use of this information by a person other than the intended recipient is unauthorized and may be illegal. In this case, please immediately notify the sender and delete it from your system. Anadolu University does not guarantee the accuracy or completeness of any information included in this message. Therefore, by any means Anadolu University is not responsible for the content of the message, and the transmission, reception, storage, and use of the information. The opinions expressed in this message only belong to the sender of it and may not reflect the opinions of Anadolu University.

YDÖ YAZARLAR İÇİN.doc

133K

11.10.2022 14:09

Gmail - Ölçek izni

Adasu Aygöl <pskadasuaygul@gmail.com>

Ölçek izni

2 ileti

Adasu Aygöl <pskadasuaygul@gmail.com>
13:34 Alıcı: ahmet.akin@medeniyet.edu.tr

8 Haziran 2022

Sayın Ahmet Akın,
Ben Adasu Aygöl Yakın Doğu Üniversitesinde Klinik Psikoloji eğitimi almaktayım. Tezim için izin verirsiniz Öz-duyarlık ölçeğini kullanmak istiyorum.
İyi günler, iyi çalışmalar

AHMET AKIN <ahmet.akin@medeniyet.edu.tr>
21:47 Alıcı: Adasu Aygöl <pskadasuaygul@gmail.com>

8 Haziran 2022

Kullanabilirsiniz iyi

çalışmalar Prof. Dr. Ahmet

Akın
İstanbul Medeniyet University
Faculty of Educational Sciences
Department of Psychological counseling

Gönderen: Adasu Aygöl <pskadasuaygul@gmail.com>**Gönderildi:** 8 Haziran 2022 Çarşamba 13:34:14**Kime:** AHMET AKIN**Konu:** Ölçek izni

Sayın Ahmet Akın,
Ben Adasu Aygöl Yakın Doğu Üniversitesinde Klinik Psikoloji eğitimi almaktayım. Tezim için izin verirsiniz Öz-duyarlık ölçeğini kullanmak istiyorum.
İyi günler, iyi çalışmalar

E-Posta ile ŞİFRE, TC KİMLİK NUMARASI ve benzeri bilgilerinizi ASLA PAYLAŞMAYINIZ. Kaynağından emin olmadığınız e-postalarda bulunan bağlantılara ASLA TIKLAMAYINIZ. İMÜ 2020

2. öz-duyarlık ölçeği araştırmacılar için.doc
62K

Ek 8.**İntihal Raporu**

ADASU AYGÜL TEZ

ORJİNALLİK RAPORU

% 14	% 9	% 3	% 10
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	Submitted to Istanbul Gelisim University Öğrenci Ödevi	%5
2	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	%2
3	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
4	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	%1
5	acikerisim.gelisim.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
6	docplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	%1
7	Submitted to Istanbul Aydin University Öğrenci Ödevi	<%1
8	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) Öğrenci Ödevi	<%1
9	dspace.akdeniz.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1

Ek 9.

Etik Kurul Onayı

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

28.12.2022

Sayın Adası Aygöl

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2022/1403 proje numaralı ve **“Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Kendini Yetersiz Hissetmede ve Öz-Duyarlık Eksikliğindeki Yordayıcı Rolü”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Prof. Dr. Aşkın KİRAZ

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Koordinatörü

Ek 10.**Özgeçmiş**

Adasu Aygöl, 16 Eylül 1999 tarihinde Erzincan'da doğmuştur. İlkokul, ortaokul ve lise yıllarını Sakarya'da tamamladıktan sonra 2021 yılında Işık Üniversitesinde lisans eğitimimi tamamladıktan sonra aynı yıl güz döneminde Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans eğitim sürecine başlamıştır. Yüksek lisans dönemi stajını Yakın Doğu Üniversitesi hastanesinde tamamlamıştır. Eğitim sürecinde Bilişsel Davranışçı Terapi, Kısa Süreli Çözüm Odaklı Terapi ve Oyun terapisi eğitimlerini almıştır.

